

ՊԱՅՔԱՐ ԴԱՏԱԻՐԱՒԱԿԱՆ ՇԱՍԿԱՐԳԻ ՇԱՄԱՐ

Հայաստանի իշխանութեան
ամէն մի քայլը, քաշած ամէն մի
շունչն ու մթնոլորտ թողած արտա-
շունչը վկայում են իշխանութեան
օգոնացին շերտի աւելի ու աւելի
լայնացող ճեղքուածքի մասին: Բնա-
կանաբար դա հանգեցնում է ներիշ-
խանական ջերմաստիճանի կտրուկ
փոփոխութիւնների, իսկ ջերմաս-
տիճանի կտրուկ փոփոխութիւնը
իւրաքանչիւրին կարող է դարձնել
անկանխատեսելի: Անպէս որ իշ-
խանութեան տարբեր թեւերը թե-
րեւս լաւ կ'անեն զգուշանան միմ-
եանցից, եւ յոյս չդնեն ոչ մեկի վրաց:
Իսկ զգուշանալու բաւական ծան-
րակշիռ պատճառներ կան: Դեռ
երբեք իշխանութեան ներտում այն-
պիսի պատճառակիքներ չեին հնչել,
ինչպէս վերջին ամիսների, յատկա-
պէս վերջին շաբաթների ընթաց-
քում: Օրինակ, երբ էր եղել, որ
գլխաւոր դատախազը բացայաց
սպառնալիք տեղաց արդարադա-
տութեան նախարարութեան հասցե-
ին: Զէր եղել, եղաւ: Յուլիսի 1-ին,
նշելով դատախազութեան օրը, Աղ-
ուան Ցովկէփեանը յայտարարեց, որ
իր գլխաւորած կառուցն իհարկէ
ունի բարեփոխումների անհրաժեշ-
տութիւն եւ չի կառչում աւելորդ
լծակները պահպաննելու մտքից, բայց
դատախազութիւնը չի հանդուրժի
կառուցն բարեփոխման գործընթա-
ցում ներ, խմբակացին շահի թելադ-
րանքը, յայտարարեց Աղուան Ցով-
էփեանը:

Մշտապէս ազգի մասին մտածող մարդասէրի շուրթերից մի փոքր անսովոր էր լսել նման հասուն և սպառնալի արտաքայտութիւն։ Բայց ազգի մասին մտածում ես, երբ քո մասին մտածելու բան չունես, իսկ երբ սեղանին քո ճակատագիրն է, ապա ինչ ազգ, ինչ ազգասիրութիւն, ինչ միասնութիւն։ Իսկ դատախազութեան համակարգի բարեփոխումը իսկապէս ճակատագրերի կոփւ է։ Բարեփոխման օրէնսդրական փաթեթը պատրաստում է արդարադատութեան նախարարութիւնը։ Փաթեթը նախատեսում է Գլխաւոր դատախազութեան լիազօրութիւնների գալիք նուազեցում, ընդ որում էական լիազօրութիւնների, ինչպէս օրինակ նախաքննութեան կարգի բաղադրիչների վերաբաշխումը։ Դրա իրաւունքը նախատեսում է հիմնականում վերապահել արդարադատութեան նախարարութեանը։ Եւ թերեւս ակնյայտ է, որ նեղ, խմբակային շահի մասին ակնարկը եւ այն չհանդուրժելու սպառնալիքը Աղուան Յովսէփեանն ուղղում էր Դաւիթ Յարութիւնեանին։ Զի բացաւում, որ երկուսն էլ պարել են շուրջպարի միեւնոյն օղակի մէջ, բայց այժմ երկուսին էլ մտահոգում է սեփական հեռանկարի հարցը։ Քաղաքական յաւակնութիւնները չժաքցնող երկու գործիչներն էլ ընտրութիւնների նախաշեմին մտադիր են հնարաւորինս ընդլայնել իշխանութեան մէջ ունեցած լծակները, առաւել եւս, որեւէ մէկը չի հանդուրժի, որ միւսը ընդլայնուի իր հաշուխն։ Ընդ որում ակնյայտ է, որ խաղն աւելի ընդգրկուն է, քան դատախազութիւն-արդարադատութեան նախարարութիւն ֆորմատը։

Եւ դա վկայում է, որ այդքան
էլ իրաւացի չեն նրանք, ովքեր
կարծում են, թէ գործ ունենք միայն
Աղուան Յովսէփեանի եւ Դաւիթ
Յարութիւնեանի նախապահական հա-
ւակնութիւնների հետ։ Մի քանի

շաբաթ առաջ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարեանը բաւական կտրուկ եւ աներկբայց տոնով յայտարարեց, որ նախաքննութեամ լիազօրութիւնը դատախազութիւնից չի անցնի արդարադասութեամ նախարարութեանը: Դա նշանակում է, թերեւս, որ վարչապետն առնուազն Դասիթ Յարութիւնեանի կողմը չէ, եթէ չամենք, որ Աղուան Յովսէփեանի կողմն է: Սակայն էականը սրան կամ նրան կողմ կամ դէմ լինելը չէ, այլ վաստը, որ ներիշխանական հածակարգում անզամ իրաւապահ մարմինների լիազօրութեան բաշխումը առաջացնում է լուրջ հակասութիւններ, ընդհուպ պետութեան առաջին դէմքերի ներդրաւումը գործընթացի մէջ:

Իշխանութիւնը կրօցնէլու
վտանգը բոլորին ստիպում է գոնէ
դատաիրաւական համակարգում կա-
տարել այնպիսի տեղաշարժեր, որ-
պէսզի այդ համակարգի համար
կոնկրետ իրենք դառնան անխոցելի,
այդինքն այդ համակարգը չկիրառ-
ուի իրենց դէմ: Նշանակում է, որ կա
կիրառուելու վտանգ: Եթէ սպառ-
նում են իրար, ապա չի բացառուում,
որ մի օր էլ անցնեն կոնկրետ
գործողութիւնների, յատկապէս որ
դրա անհրաժեշտութիւնը, թէկուզ
ձեւական կողմը պահելու համար,
ակնյայտորէն հասունանում է՝ աշ-
նանը մէկն ու մէկը պէտք է բերք
հաւաքի: Տեսնես ով է իրերը հաւա-
քելու:

ՅԱԿՈԲ ԲԱԴԱԼԵԱՆ
«ԼՐԱԳԻՐ»

ԷՒ ԷԼ ԵԼ ՏԱ ՏԱՆԻՒ

Ուուսական «Գազպրոմի» բաժ-
նետէրելի խորհրդի Մոսկվուացում
տեղի ունեցած նիստի ժամանակ
ընկերութեան փոխնախագահ Ալեք-
սանդր Ռեազանովը յայտարարել է,
թէ իրենց ընկերութիւնը մտադիր է
գնել Իրան-Հայաստան զազամուղը:

Այս յայտարարութիւնը հետաքրքիր է Նրամով, որ ո՞չ հայկական, ո՞չ էլ առաւելեւս իրանական կողմերը չեն յայտարարել զազամուղի իրենց հատուածը վաճառելու մտադրութեան մասին։ Անկախ սրանից, սակայն, եթէ Ռուսաստանը որոշել է, նշանակում է կը գնի զազամուղի առնուազն հայկական հատուածը։ Եւ այս ինաստով, Ռեազանովի յայտարարութիւնը ամենեւին էլ նորութիւն չէ, քանի որ գեռ «Գոյք՝ զազի դիմաց» գործարքի կնքման ժամանակ ասւում էր, որ Հայաստանը պարտաւորուել է ռուս-ներին փոխանցել նաեւ զազամուղի իր հատուածը։ Հայաստանի պաշտօնական ներկայացուցիչները այս լուրերը որեւէ կերպ չեն մեկնաբանել՝ ըստ էութեան ո՞չ հերքելով, ո՞չ էլ հաստատելով դրանք։ Ամէն դէպքում, ՌԴ-ի այս մտադրութիւնը խիստ բացասական նշանակութիւն ունի Հայաստանի համար եւ ընդամէնը նշանակում է, որ Արեւմուռքը աւելի մեծ ուշադրութիւն կը դարձնի Պաքու-էրզրում զազամուղի տրամաչափի մեծացմանը, որով զազը կը համնի Եւրոպա։ Բնականաբար, իրան-Հայաստան զազամուղը այսնպատակի համար անպիտան կը դառնայ, որովհետեւ Եւրոպային անհրաժեշտ է ՌԴ-ն շրջանցող, այսինքն, նրա վերահսկողութիւնից դուրս գտնուող զազամուղ։

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՐՈՒԹՎ»

ՅԱՅՏՆԻ ՈՒԺԵՐԸ ԶԵՒԱԿՈՐԻՒՄ ԵՆ

Եւ այսպէս, եԱՀԿ Մինսկի
խմբի համանախագահները Քո-
չարեանին վերջնագիր ներկայաց-
րեցին։ Վերջնագրի տեքստը ծայց-
րաստիճան պարզ է։ հայկական
զօրքերը պէտք է դուրս բերուեն
Ղարաբաղի շրջակայ տարած քնե-
րից եւ վերջ։ Սա է, ուզում եք
համաձայնուէք, չէք ուզում՝ մի
համաձայնուէք, բայց ուրիշ առա-
ջարկներ չեն լինելու։ Եւ իմացէք
եթէ այս համաձայնագիրը չստո-
րագուի, ձեզ հետ խօսելու են
արդեն այլ կառուցներ, եւ իհարկէ
այլ թոնով։

Այս իրավիճակը չափազանց նման է 1997թ. երկրորդ կէսի իրավիճակին (խօսքը ոչ թէ ներկայացնուած առաջարկների, այլ Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակի մասին է): Այն ժամանակ տեղի ունեցաւ հետեւալը: Հանրա-

Քոչարեանը պարզապէս
վախենում է իր առողի
համար. «Միասնական ուժը»
ձեւաւորուած է եւ կազմ ու
պատրաստ սպասում է
համաձայնագրի
սորուածման. «ախորին»

պետութեան նախագահը, որն ար-
դեն հասկացել էր, թէ ինչպէս են
ձեռք բերուում յաղթանակները, հա-
մարձակութիւն ունեցաւ երկիրը
դուրս բերել մշտապէս ողբերգու-
թիւններով աւարտուող ուազ մա-
հայրենասիրական շրջապատցամից։
Յամենայն դէպս՝ փորձեց։ Եւ ակնեց
միջազգային համրութեան հետ խօ-
սել ոչ թէ պապուասներին յատուկ
ուազմատենչ փոլկլորով, այլ դիւա-
նագիտութեան լեզուով։ Փաստո-
րէն, փորձ արուեց պատուել «ազ-
գային զարթօնք-անհաւասար պա-
տերազմ-զաղթ...» շղթան։ Բայց դա
նրան չներուեց։ Պաշտպանութեան
նախարարն ու վարչապետը (դիտ-
մածը անուններ չենք տալիս)
ստեղծեցին նոր քաղաքական միա-
ւոր, դրա «տանիքի տակ» հաւա-
քեցին զրեթէ բոլորին՝ իսկապէս
հայրենասէր երկրապահներ, պա-
տեհապաշտ պատզամատորներ, հար-
կեր թաքցնող գործարարներ, նախ-
կին նոմեններատուրչչիկներ, եւ յե-
ղաշրջում իրականացրեցին։

Այսօր տեղի է ունենում մօտաւորապէս նոյնը: Համանախագահ-ները դարձեալ առաջարկներ են ներկայացրել: Եւ պաշտպանութեան նախարարն ու վարչապետը դարձեալ մի քաղաքական ուժի «տանիքի տակ» են հաւաքում նոյն կոնտինգենտը: Աւելի ճիշդ՝ արդեն հաւաքել են: Տարբերութիւնը մէկն է. այս անգամ հանրապետութեան նախագահը համարձակութիւն չի ունենայ փորձել պատռել «զարթօնք-պատերազմ-գ աղթ» կախարդական շրջապտոյտը: Այլ կերպ ասած, նա չի ստորագրի «շրջանակային համաձայնագիրը» եւ կը շարունակի միջազգային հանրութեան հետ խօսել պապուամերին:

յաստուկ ռազմատենչ ֆոլկլորով։
Ընդ որում, հազիւ թէ սա գիտակցուածը ընտրութիւն լինի. Քոչարեանը պարզապէս ուրիշ խօսուք չի տիրապետում։ Աւելին՝ հենց նա է ռազմատենչ ֆոլկլորի հիմնական գաղափարախօսը, եւ հենց նրա նմանների պատճառով է, որ Հայաստանը չի կարողանում դուրս գալ հարիւրամեակներ տեսող այս մղձաւանջից։ Բացի այդ էլ, Քոչարեանը պարզապէս վախինուում է իր աթոռի համար. «Միասնական

ուժը» ձեւաւորուած է եւ կազմ ու պատրաստ սպասում է համաձայնագրի ստորագրման «ակտին»:

Բայց սա չի նշանակում, թէ
եթէ Քոչարեանը համաձայնագիրը
չստորագրի, խուսափելու է պաշ-
տօնանկութիւնից: Զի խուսափե-
լու: Աննուշշան արդեն գնել է
ձէթը: Աւելի պարզ՝ համանախա-
գահներն արդեն յացտարարել են,
որ Քոչարեանը վեց տարի շարու-
նակ տարածքների վերադարձի
շուրջ էր բանակցում, «հայրենա-
սիրական բոռնցքը» ձեւաւորուած
է, եւ ստորագրել-չստորագրելն ար-
դեն կապ չունի: Մի անգամ արդեն
աստել է, չէ՞ որ «Ղարաբաղի
հարցն ընդամէնը պատրուակ էր»:
Այսինքն՝ պատրուակ էր նաեւ այդ
հարցի շուրջ համաձայնութեան
ստորագրումը:

Բայց պատմութիւնը միշտ է,
որ կրկնում է նոյնութեամբ: Սցե-
նարը, որպէս կանոն, նոյնն է լի-
նում, բայց գերակատարները փոխ-
ուում են: Ու թէեւ յեղաշրջումն
անխուսափելի է, բայց յեղաշրջու-
մից յետոյ Քոչարեանի «սկզբուն-
քայնութիւնը» (հաւատարմութիւնը
պապուսասական Փոլկլորին) կարող
է բարձր զնահատուել, եւ նոր
տէրերը կարող են նրա հետյեղաշր-
ջումային Հայաստանում ինչ-որ
առանցքային դեր այնուամենաց-
նիւ վստահել: Հենց այս հեռան-
կարն է, որ Քոչարեանին թույլ է
տալիս «շան տեղ չզնել» միջազ-
գային հանրութեանը:

Բայց կրկնում ենք՝ սցենարը
նոյնն է լինելու, եւ սցենարով զոհ
է նախատեսուած։ Իրականացնող-
ները ռոմանտիկներ կը լինեն թէ
սիմվոլիստներ կամ իմպրեսիո-
նիստներ՝ արդեն էական չէ։ Կարե-
ւորն այն է, որ Հայաստանը եւս
ութ-տասը տարով մնում է «զար-
թօնք-պատերազմ-զաղթ» յորձա-
նուտում։

ՀՐԱՅՐ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ «ԶՈՐԾՈՐԴԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ»

ՄԱՍԻՄ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՈՆԱԲՐԵՐԻ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԱՐԵՆՄՏԵԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԻ
ԽՄԲԱԳԻՌ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԽԱՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
ԳԱԲՐԻԵԼ ՄՈՒԼՅԵԱՆ
ՍԱՐԿԱ ԹՈՒԹԵԱՆ
ՎԱԶԳԵՆ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԿԱՒԻԹԵԱՆ
Դեռ. (626) 797-7680
Ֆաք. (626) 797- 6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
<http://www.massisweekly.com>

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party of
Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly

Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, Canada \$60 (Second
Class), \$75.00 (Air Mail)
Overseas \$85.00 (2nd Class Mail).

\$125.00 (Air Mail).

at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

Lntfr

ՍԱՄՈՒԵԼ ԲԱԲԱԵՆԸ ՎԱՏԱՅ է, ՈՐ ԻՐ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԱԾ Ե
ԼԻՆԵԼՈՒ ՅԱԶՈՐԴ ԽՈՐՅՈՒԱՐԱՆՈՒ

«Ա ԶԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՈՎԱԾԻՈՅ»: Անցեալ տարիի
ստեղծուած «Դաշինք» կու-
սակցութեան նախագահ,
Լեռնային Ղարաբաղի
պաշտպանութեան նախկին
նախարար Սամուէլ Բաբա-
եանը վստահ է, որ իր
կուսակցութիւնը ներկայաց-
ուած է լինելու 2007 թուա-
կանին ընտրուելիք Ազգա-
յին ժողովում:

«Այս, որ մեր կուսակցութիւնը ներկայացուած է լինելու Ազգային ժողովում միանշանակ է», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ հարցագրությունում ասաց Սամուէլ Բաբեանը՝ աւելիվ, որ իրենք անում են ամ հասարակութեանը վստահեց որ ինքնուրոյն ուժ են, սեփական ծրագրերը եւ ամպաշտապաննելու են իրենց սձաները:

Զցանկանալով հրապարակել
կուսակցութեան անդամների թիւը՝
Բաբանանը ասաց, որ իրենց «Երի-
տասարդ եւ առողջ թիմը» գալիս
է իրականացնելու սեփական ծրագ-
րերը, այդ թւում՝ պրոֆեսիոնալ
բանակ ստեղծեն ու պայքարը
ստուերայնութեան դէմ:

Լեռնացին Ղարաբաղի նախ-
կին պաշտպանութեան նախարարի
խօսքերով, սակայն, իրականում
Հայաստանում ստուեր չկայ, քանի
որ բոլորը գիտեն, թէ ովքեր եւ
ինչու չեն վճարում հարկերը. -
«Ստուեր չկայ: Ստուեր կոչւում է
այն, որ իշխանութիւնը չգիտի
հարկ չվճարողի տեղը: Ամբողջ
վերանախաւը՝ գործադիր եւ օրէնս-
դիր իշխանութեան 90 տոկոսը
ընդգրկուած է տնտեսութեան մէջ,

«Դաշինք» կուսակցութեան նախագահ,
Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանութեան
նախկին նախարար Սամուել Բաբաեան

Եւ նրանք հարկերի 10 տոկոսն էլ չեն մուծում»:

Սամուէլ Բաբեանը նաեւ հա-
մոզմունք յայտնեց, որ իշխանական
կուսակցութիւնները (նկատի ունե-
նալով նաեւ «Բարգաւած Հայս-
տան», «Միաւորում Յանուն Հա-
յաստանի» կուսակցութիւնները)
«մէկ թեւով» են մասնակցելու
խորհրդարանական ընտրութիւն-
ներին. - «Իշխանութիւնը իրօք
ինդիր ունի ներկայանալու ընդ-
հանուր թիմով, հակառակ պարա-
գայում դա հաւասարազօր է պար-
տութեան»:

«Խնդիրն այն է, որ այս
փուլում չեն լինելու այդ կեղծիք-
ները», - փաստարկեց նա: - «Այս
փուլում չի կարող ոչ ոք երաշխա-
ւորել, որ ինքը կարող է կեղծիք
անել ու տեղում հենց իր հետ
հաշուելարդար չտեսնեն»:

Հարցին, թէ ո՞վ է լինելու
հաշուեցարդար տեսնողը, Բաբե-
եանը արձագանքեց. - «Կը զայ-
ժամանակը, կը տեսմէք, թէ ով է
լինելու»:

ՈՌԻԱՎԱՏԱՆԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՄԸ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒՄ Է ՀԱՅԵՐԻ ՀԱՆԴԵՊ ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔԸ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԼՐԱԳԻՐ»։ Հայաստանում Ռուսաստանի Դաշնութեան դեսպանատունը Յուլիսի 3-ին տարածել է մի հաղորդագրութիւն, որով հաւասարիացնում է, որ Ռուսաստանում արձանագրուած քմենոփորիայի դէպքերը յատուկ չեն միայն Ռուսաստանին։ Դեսպանատունը նաեւ ցաւակցում է «հայերի նկատմամբ բոնութեամբ ուղեկցուած մի շարք անօրինականութիւնների առիթով»։ Յիշեցնենք, որ բոնութեամբ ուղեկցուած անօրինականութիւնների արդիւնքում վեց ամսում հինգ հայ է սպաննուել։

Բնականաբար, Ո՞Դ դեսպա-
նատունը հերքում, աւելին, բա-
ցարձակ անհիմն է համարում հայ-
կական որոշ ԶԼՄ-ների եւ առան-
ձին անձանց այն յայտարարու-
թիւնները, թէ Ո՞Դ իրաւապահ
մարմինները պափու են, իսկ իշխա-
նական որոշ կառույցներ գուցէ եւ
մասնակից են յանցագործութիւն-
ներին՝ «նման յայտարարութիւն-
ները, անկախ նպատակից, հիմն-
ուած չեն հաւաստի փաստերի եւ
ստուգուած տեղեկութիւնների վրայ
եւ չեն ծառայում մեր երկու երկր-
ների աւանդական բարեկամական
յարաբերութիւնների զարգացմա-
նոր»:

ՈԴ դեսպանատունը աւելորդ

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍՅԱՆ. «ԵՍ ԼԻՆԵԼՈՒ ԵՍ ՄԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՈՒՄ»

ՀԵ ԱՒԿԻ»

Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սերժ Սարգսեանը Յունիս
29-ին ոչ հերքեց, ոչ էլ հաստատեց
լուրերը, թէ ծրագրում է անդամագրուել իշխող Հայաստանի Հանրապետականի կուսակցութեանը:

«Ոչ հաստատում եմ, ոչ բացառություն եմ», - Վազգէն Սարգսեանը անուան ուղղված ինստիտուտում պատասխանելով «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հարցին, ասաց նաև խարարը. - «Մօտակայ 7-10 օրուաց ընթացքում ամէն ինչ պարզ

ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ԽՈՐՅՈՒ
ՀԱՐԿԵՐԻ ՀԱՒՔԱԳՐԸ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ» Հայաստանի նախագահի տնտեսա-

կան հարցերով զվահաւոր խորհրդական վահրամ Ներսիսեանցի համոզմամբ՝ երկնիշ թուով տնտեսական աճ ունեցող երկրում Համախառն ներքին արդիւնքի նկատմամբ հարկ կերի ընդամէնը 14,5 տոկոս հաւաքագրումը այլեւս չի կարող բաւարար լինել պետութեան հիմնական ինդիքները լուծելու համար:

«Ուժեղ տնտեսական աճի արդիւնքում պարզ է, որ հնարաւոր պիտի լինէր շատ աւելի բարձր հարկային միջոցներ հաւաքագրելով Դա տեղի չի ունենում: Դա բաւարար չէ հոգալու մեր պետական անհրաժեշտ ծախսերը՝ առաջին հերթին պաշտպանութիւն, անվտանգութիւնն սոցիալական եւ ֆիզիկական ենթակառուութեած ծնեն եւ, իհապեկ, սոսկե-

ՅԱՆՐԱՔՈՒԵՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԵՇԱԿԱԿԱՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-ՖԵ»: «Հանրաքուէի Օրինականութիւնը Վերահսկող» յանձնաժողովն այս տարբերացուայ ընթացքում պատրաստում է դիմել Մարդու իրաւունքների եւրոպական դատարան՝ Հայաստանի դատական համակարգում յանձնաժողովի դիմումները մերժելու եւ չքննելու հայցով։ Քանի որ եւրոպական դատարանը չի ընդունում հանրաքուէի օրինախախտումների վերաբերեալ գործեր, իսկ կազմակերպութիւնը բազմիցս մերժուել է իր երկրի տարբեր դատական առեանների կողմից, «Հանրաքուէի Օրինականութիւնը Վերահսկող» յանձնաժողովը որոշել է դիմել Հենցայցով։

«Հանրաքուէի մասին խօսելն
արդեն մարդկանց թւում է ժամանա-
կավրէպ: Այնինչ այդպիսով իշխա-
նութեան լծակներին տիրապետող
մարդիկ արմատաւորեցին իրենց
օրինախախտ գործունէութիւնը», -
ասում է յանձնաժողովի համակար-
գող Ռուբէն Թորոսեանը: Վերջերս
յանձնաժողովն աւարտել է իր ու-
սումնասիրութիւնը եւ եւս մէկ ան-
գաօ հաստատել, որ քուէարկու-
թիւնն անցել է զանգուածալին խախ-
տումներով, տեղ են գտել բազմաթիւ
կեղծումներ, այսպիսով՝ Հանրաք-
ուէն իրականում չի կարագել:

Քանի որ ընդդիմադիր մի
շարք կուսակցութիւններից ատեղծ-
ուած այս միաւորման ներկայաց-
րած դիմումները մերժուել էին
առաջին ատեանի դատարաններին
կողմից, կազմակերպութիւնը դիմել էր
էր Վճռաբեկ դատարան։ Վճռաբեկ
դատարանն էլ, թէեւ 2006թ-ի Յուն-
ուարին առաջին ատեանի դատա-
րանների որոշումները ճանաչել էր
անօրինական, սակայն հրաժարուե-

«Հանրապուէի Օրինականութիւնը
Վերահսկող» յանձնաժողովի
համակարգող Ռուրէն Թորոսեան

Էր քննել դիմումները; Կազմակերպութեան դիմումներին չեն արձագանքել նաևն ՀՀ դիմաւոր դատախազութիւնը եւ մարդու իրաւունքների պաշտպան Արմէն Յարութիւն-եանը: «Դատական համակար զբանասորին ոչ մի դիմում չքննեց: Եթէ 2003թ-ի ընտրախախտումների վերաբերեալ դիմումներին որոշակի ընթացք տրուեց, ապա այս դէպարում մօտ 100 դիմում մերժուեց»,- նշումն է Ծրու պէն Թուրքիան:

սշում է Խուրեխ Թորոսնանը:

«Հանրաքուէի օրինականութիւնը վերահսկող» յանձնաժողովի համակարգողն այսօր յայտարարեց է, որ իրենք ոչ միայն չեն պատրաստում թուլացնել պացքարը, այլ ընդհակառակը՝ ընդլացնելու են գործ ծունչութեան սահմանները, եւ որպես առաջին քայլ Ռուբէն Թորոսնանն առաջարկում է փոխել կազմակերպութեան անուանումը՝ «Մարդու իրաւունքների եւ ժողովրդավարութեան օրինականութեան վերականգնման յանձնաժողով»:

ՀԱՂՈՐԴՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՂԱՐԱԲԱԴԻ ՇԻՄԱՀԱՐՑ

ՀԱՄԱՆԱԿԱԳԱՐՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱՒՏԱՆ, ՈՐ ՀԻՍՍ Է ԺԱՄԱՆԱԿԸ,
ՈՐ ՊԵՏՔ Է ՑՈՅՑ ՏԱԼ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՍՔ

Յունիսի 22-ին Լեռնալին Ղարաբաղի հիմնահարցի լուծման կապակցութեամբ, Վիեննայի Մինսկի խմբի համանախագահանելը, ԵԱՀԿ Մշտական խորհրդի մէջ լոյսընծայած են հաղորդագրութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի.

Ծանօթ Խմբագրական

Ստորեւ կ'արտատպենթլեննային Ղարաբաղի հիմնահարցի լուծման առաջադրանքով ԵԱՀԿ-ի լոյս ընծայած ներկայ շահեկան հաղորդագրութիւնը, որ կարդացինք «Նոյան Տապան» թերթին մէջ: Տեղի ունեցած բանակցութիւններու, ընդյատակեայ համաձայնութիւններու եւ կամ կատարուած թելադրութիւններու մասին ցանկալի պիտի ըլլար իմանալ Հայաստանի Հանրապետութեան վարիչներու թերթնեն, ինչ որ զլացուած է միշտ: Հայաստանի Հանրապետութեան վարիչները պարտին լաւ գիտնալ, որ հայ ժողովուրդն է Վերջին խօսքը ըսողը: Վերջին հաշուով ան է, որ պիտի վեռէ ամէն համաձայնութիւն եւ պիտի մերժէ իրեն պարտադրուած որեւէ տնօրինում, որ իր օգտին չէ:

**սկզբին Բուխարեստի մէջ կայանա-
լիք իրենց հանդիպման ժամանակ:**

Մեր փոխ-նախարարներ ըստին
երկու Նախագահներուն, որ հիմնա-
կան սկզբունքներու շուրջ համա-
ձայնութեան կայացումը Մեծ Ութե-
եակի Յուլիսին Սանկտ Պետերբուրգ
կայանալիք վեհաժողովին առաջ,
կապահովէ լայն միջազգային աջակ-
ցութիւն ու ֆինանսական աջակցու-
թեան բարձր աստիճան յետ-հակա-
մարտային վերականգնողական ու
խաղաղապահ գործունէութեան հա-
մար: Ինչպէս միշտ, մենք շեշտեցինք
մեր երկրներու ու միջազգային
հանրութեան համոզումը, որ Լեռ-
նային Ղարաբաղի հակամարտու-
թեան կարգաւորման միակ ուղին,
խնդրի խաղաղ կարգաւորումն է:

Աւելին, մենք շեշտեցինք, որ
երկու երկրներու ղեկավարները
իրենց ժողովուրդին պէտք է նախա-
պատրաստեն խաղաղութեան ու ոչ
պատերազմի:

Մեր փոխ-նախարարները Նախագահներ Քոչարեանին ու Ալիելին առաջարկեցին Հիմնարար սկզբունքներու փաթեթ մը, որ մեր կարծիքով արդարացի է, հաւասարակշռութած, գործունակ ու երկու կողմերու համար կրնայ ճանապարհ հարթել կարգաւորման հեռանկարային համաձայնագրի մշակման համար։ Մենք կը շարունակենք հաւատալ այս սկզբունքներուն ու կոչ կ'ընենք Նախագահներուն զայն ընդունիլ որպէս Հիմք, համաձայնութեան համար։ Յաւով, Նախագահները համաձայնութեան չեկան Բուխարեստի մէջ։ Որպէս այս գործնաթացի միջնորդներ մենք չենք խախտեր անոնց դիւանագիտական երկխօսութեան գաղտնիութիւնը, քանի որ մենք կը շարունակենք յուսալ, որ անոնք համաձայնութեան կուգան։ Այս պահուն, պարոն Նախագահ, աւելի կարեւոր է՝ Հայաստանի ու Աղրբեջանի լայն իսւերուն ծանօթացնել այն Հիմնական սկզբունքները, որոնք ներկայաց-ուած են երկու Նախագահների քննու-

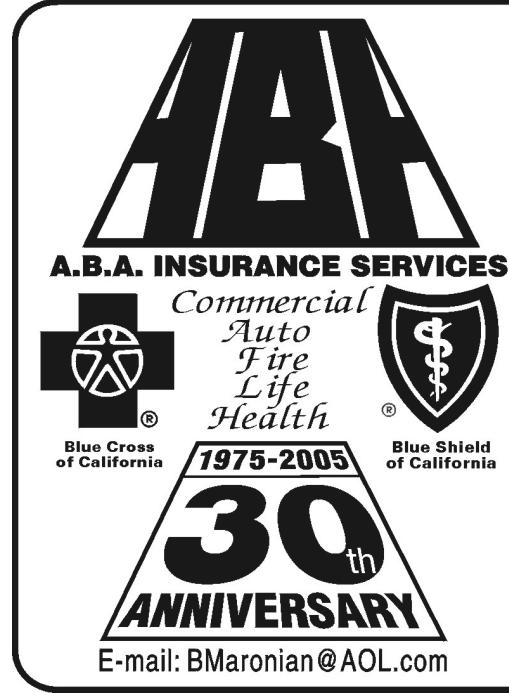
թԵանը:

Նշենք, որ համանախազահող երկրներու՝ երկու Նախագահներուն առաջարկած սկզբունքները եւ կը հանդիսանան մեր նախորդներու կողմէ մշակուած աւելի քան ինը տարուայ մանրամասն առաջարկներու արդիւնքը: Չնայած կողմերն այդ առաջարկները չեն ընդունած, մեր նախորդներու աշխատանքը մեզի համար կը հանդիսանայ կարեւոր հիմք: Մեր մօտեցումը վերանայուած է, մենք չենք փորձած մէկ փուլով կարգաւորել հակամարտութեան բոլոր բաղադրամասերը: Անոր փոխարէն մենք առաջնորդուած ենք այն սկզբունքով, որ համնինք նշանակալի առաջընթացի, սակայն մի քանի չափազանց դժուար հարցերու կարգաւորումը թողուլ ապագային ու նախատեսել յետագայ բանակցութիւնները: Այսինքն, գործնական ու հաւասարակշռուած կերպով կը կարգաւորուին այն հարցերը, որոնք կրնան անմիջապէս կարգաւորուիլ: Այս սկզբունքները կը ներառեն հայկական գօրախմբերի փուլային հանումը Լեռնային Ղարաբաղը շրջապատող աղբբեջանական տարածքներէն՝ յատուկ մօտեցում ցուցաբերելով Քելքաջարի ու Լաշինի շրջաններու նկատմամբ: Հետեւելու է այս տարածքներու ապառազմականացման: Լեռնային Ղարաբաղի վերջնական իրաւական կարգավիճակը որոշելու համար, ապագային կը նախատեսուի հանրաքուէ կամ համընդհանուր քուէքարկութիւն, որու ժամկէտը սահմանուած չէ: Կողմերը պարտավորուելու են շարունակել բանակցութիւնները այդ հանրաքուէի ժամկէտն ու ձեւաչափը որոշելու համար: Որոշակի միջանկեալ պայմանաւորուածություններ կը գտնուին, որոնք կ'ապահովեն Լեռնային Ղարաբաղի շփումը միջազգային աջակցութիւն ցուցաբերողներու հետ: Կը տեղակացուին միջազգագութիւնը կ'ապահովագութիւն տանքը: Կը ստեղծուի համաձայնագրի իրականացման հարցերով համատեղ յանձ-

Նաժողով: Միջազգային ֆինանսական աջակցութիւն կ'ապահովուի ականազերծման, վերականգնողական աշխատանքներու ու ներքին տեղահանուածներուն նախապէս գրաւուած ու Լեռնային Ղարաբաղի պատերազմին տուժած տարածքներու վերաբերակեցման նպատակով։ Կողմերը կը հրաժարին ուժ կիրառուելի կամ այդպիսի սպառնալիքներ ներկայացնելի, ու կ'ապահովուի միջազգային ու երկկողման վայրականութեան երաշխիքներ ու հաւասարացումներ։ Լեռնային Ղարաբաղի իրաւական կարգավիճակի որոշման նպատակով տեղի ունենակիք համրաքուէի կամ համընդհանուր քուէարկութեան գաղափարի մասին պիտի ուզեկինք նշել, որ ան պէտք է ըլլաց երկու կողմերու բանակցային համաձայնութեան արդիւնքը։ Պէտք է ըլլան համապատասխան նախադրեալներ, որպէսզի քուէարկութիւնը կատարուի միջազգայրի մը մէջ, ուրչկայ պարտադրանք, իսկ իրազեկ քաղաքացիները ունին իրենց դիրքորոշումները կշուադատելու լացն հնարաւորութիւններ հրապարակացին եռանդուն բանապէտների ետք։

Ասիկա այն էր, ինչ մենք
առաջարկած էինք Նախագահնե-
րուն, բայց անոնք չյաջողեցան հա-
մաձայնութեան գալ: Թողոր, մենք
երկու կողմերէն բազմիցս լասած
ենք, որ անոնք երրէք այսքան մօտ
չեն եղած համաձայնութեան: Այս
հնարաւորութեան ողբերգական կո-
րուստ կ'ըլլաց երկու Նախագահնե-
րու համար, եթէանոնք թոյլ տան, որ
2006-ին այս հնարաւորութեան պա-
տուհանը փակուի՝ առանց անգամ
համաձայնութեան գալու Լեռնային
Հարաբեղի համերաշխութեան պայ-
մանագրի հիմնական սկզբունքնե-
րու շուրջ: Ինչպէս դուք գիտէք,
2007 եւ 2008 թթ. ընտրութիւնները
կը նախանշուին նախ Հայաստանի,
ապա նաեւ Աղբքեջանի մէջ: Մենք
անցեալին տեսած ենք, թէ ինչ
բացասական ազդեցութիւն կրնան
ունենալ ազգային ընտրութիւնները
բանակցութիւններու վրայ, եւ մենք
կը շարունակենք հաւատալ, որ հիմա
է այն ժամանակը, երբ երկու նախա-
գահները պէտք է հանդէս բերեն
քաղաքական կածք՝ միասին դէպի
խաղաղութիւն խիզախ քայլ անելու
համար:

Որպէս համանախագահներ,
մենք սպառած ենք մեր երեւակայու-
թիւնը այս սկզբունքները ճանաչե-

ԱՊԱԽՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱԵԲՐԱԺԵՇՏԸ Է

ԵՐԻՔԵՔ ՈՒԾ ԶԵ ՎԵՐԱՔՄՆԵԼՈՒ
ԶԵՐ ԱՊԱԹՈՎԱԳՐՈՒԽԻԹԻՆՆԵՐԸ

ՊԵՏՐՈՍ ԵՒ ՄԻԱՄԱՅՈ ՄԱՐԴՈՒՄ

818 500-9585 ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91205
ONE EIGHT HUNDRED FOUR "HAI-TAD"

studycats

ՀՈՒՍԿ ԲԱՆՔ ՍԵՊՈՒԾ ՍՐԲԱՋԱՆ, ԱՇԱՐՈՆ ՊԱՏՌՈՒԹԵԼԻ, ՏՈՔԹ. ՏԱՅ ԵՒ... ՄԻՒՍՆԵՐԸ

ՕՆԻԿ ՔԷՇԻԾԵԱՆ

Ի դեպքութիւն Սաղուեանին եւ Ենուկը
Պալիկեանին գրութիւններուն, որպէս
յաւելուած:

Մի քանի ամիս է որ, գաղութիս մէջ - թէեւ իսկականին մէջ ափսոս, շատ քիչերուն մօտ - հարց մը կայ որ թերթերու էջերը կը զբաղեցնէ:

Սկսմի խոստովանութեամք մը: Հայաստանեաց Առաքելական Եկեղեցւոյ զաւակ եմ, հաւանաբար անբաւարար չափանիշով: Մէծ հայր՝ որուն չեմ տեսած, Եպիսկոպոսական եկեղեցւոյ պատուելի էր: Երկրորդական ուսմանս մէկ մասը, Պէջրութի Հայ Աւետարանական Վարժարանէն ստացած եմ եւ հօրս փափաքով, նոյնիսկ եթէ տարի մընալ տուժած ըլլամ, հայկական ուսումնական կաճառ շարունակեմ, Հայ Աւետարանական Գոլէճի՝ որ ապա Հայկագեան կոչուեցան, անոր առաջին ուսանողներէն եղած եմ: Լրացնելու համար ըսեմ, թէ յաճախած եմ Երուսաղէմի մէջ «Ֆրէրներու» վարժարանը եւ Պէջրութ՝ Ամերիկեան Համալսարանը: Բոլոր վարժարաններն ալ օրուան սովորութեան համաձայն իրենց տեսակի կրօնական ուսումը պարտադրած են: Ստացած եմ սքանչելի դաստիարակութիւն: Եթէ ես պակասաւոր դուրս եկայ, այդ ի՞մ անձարակութիւնս է:

Հիբանան, Պաղեստին եւ այլ
ուր իր Միջին Արեւելք, ոչ մէկ
կսակած կամ իսկական արգահա-
տանք հանդէպ Հայ Աւետարանա-
կան համայնքին, որոնց «պաշտա-
մունքներուն» (եւ ոչ թէ, պատա-
րազին կամ արարողութեան) ժո-
ղովարանին՝ եւ ոչ թէ, եկեղեցւոյ
մէջ շատ անգամ մասնակցած ենք
շատերս: Ոչ մէկ կսակած կամ
տարակոյն Աւետարանական կամ
Կաթողիկէ, ինչպէս նաև ոչ հայ
մակդիրով կազմակերպութիւննե-
րուն ներհուն օժանդակութեան մա-
սին կրթական թէ ընկերացին շատ
մը մարզերու մէջ: Աւելին, առանց
ատոնց օժանդակութեան շատ հա-
ւանքար մեր կեանքը տարբեր ու
որոշ բնագաւոններու մէջ անկա-
տար ու պակասաւոր ըլլայ:

Բոլոր համայնքները իրար
հանդէս, առ նուազն կիրթ եւ
քաղաքավար կեցուածք ունէին: Նա-
եւ հաւանաբար, որ հայաստանեաց
Առաքելական Եկեղեցին տիրապե-
տողն էր եւ կը յատկանշուէր «Մայր»
մակդիրով: Աւելին, հայաստան
առաջին երկիրը եղաւ Քրիստոնէ-
ութիւնը դաւանելու եւ հիմնելու
Հայաստանեաց Առաքելական
Սուրբ Եկեղեցին: Մեսրոպ Մաշտոց
տուաւ մեր լեզուին ուրոյն տառե-
րը: Ուրեմն նորոգուելու ու սորվե-
լու համար, օտար ափեր փնտուտու-
րի աետոք չունինք:

մարդու ազնիւ եւ նախճիրի հակա-
մէտ ու անխիղճ ըլլալու նկարագի-
րը բնորոշեց անխտիր ջաօրդարա-
րին ու նաեւ զոհին:

Կարելի չէ ուրանալ, կամ նոյնիսկ բացատրել պատճառները: Այդ օրերուն, եւ օրս, աշխարհի ժողովուրդները, ի մասնաւորի Ամերիկան բողոքական միսիոնարները ամբողջ Ամերիկայի իրենց ժողովարաններու եւ եկեղեցիներուն մէջ շաբաթական դրամահաւաք կ'ունենային ի նպաստ հայ տարրագիրներուն եւ որբերուն: Միջանկեացիշեմ թէ, այս կը զուգադիպէլ Ամերիկայի depression-ի ժամանակ, երբ աշխարհը տնտեսական տագնապի մէջ էր:

Համալսարանի մէկ պաշտօնաւ-
կիցս կ'սէր թէ հայերը կ'ատէլ
առանց որ հայու մը հետ ծանօթա-
ցած ըլլալուն քանի, փոքր տարի-
քին երբ 10 մենթ ունենար գրապա-
նը, պէտք էր զանձանակը նետէր՝ ի
նպաստ հայ որբերուն....:

Բայց մենք բոլորս ոչ Ամերիկացինք, ոչ եղանակ, ոչ ալ բողոքական (Աւետարնական):

Պատուելի Ահարոնը, կամ Ահարոն Պատուելին, ինչպէս նաև Հարիւրաւոր պատուական անձեր, որքահաւաքի անցած էին ցեղասպանութենէն ետք: Խակ Միջին Արեւելիքի մէջ Աւետարանական կամ Կաթողիկէ համայնքին պատկանիւը, Ամերիկացի, Ֆրանսացաի, իտալացի եւ կամ այլ «օտար» եւ աւելի «քաղաքակիրթ» ժողովուրդի պատկանելիութեան առաջին քայլ

լերն էին: Ոմանք կրնան ըստ թէ
այժմ ձուլումը կը յետաձգուի միայն
մի քանի տարիով կամ սերունդու
եւ այլչափ:

մար փրկարար դեր կատարեց
Պատուելի Ահարոնը եւ վատահ եմ
շատ շատեր եւս, նոյն խղճմատնքով
մօտեցած են այս հարցին:

«Երջանկայիշատակ» պատուելին,
հաւաքուած որբերը կը տանի
նախ Առաքելական եկեղեցի, ու-
սումնափակելու իրենց արտայաց-
տութիւնը, ապա հայ կաթողիկէ

Եկեղեցի, որպէսզի, որբերը իրենց
հարազատ «տունը» մնան, առանց
որսորդութեան կամ դաւանափո-
խութեան:

Աւելին: Համիլիոն Dr. Bayard Dodge-ին: Dr. Stanley Kerr-ի «*Lions of Marach*» գրքի ներածականը ստորագրած է Dr. Dodge-ը: Կ'աղմէ

FIFA

թարգմանել եւ հրատարակել այդ
ներածականը որ գրուած է մեր
օրերուն: Որպէս Near East Relief-
ի ղեկավար, կը հաստատէ թէ
հայերը որպէս քրիստոնեաց, դաւա-
նափոխ ընելու ոչ մէկ կարիք կայ
- աւելին, օրուան վեհափոխն հետ,
կազմակերպել, այնպէս օժանդակել
որ եկեղեցին գորանայ ու կարենայ
համնիլ իր հօտի կարիքներուն:
Իրաւամբ, Near East Relief-ը Աս-
թիլասի համալիրը «ծախեց» կա-
թողիկոսութեան, յատկանշական մէկ
տոլարով:

Նկատելի պէտք է ըլլաց որ մեր
խորհրդածութիւնները աւելի ազ-
գալինի հիմունք ունին քան դաւա-
նական։ Իմ մտածելակերպով, հայ
ժողովուրդը Քրիստոնէութիւնը ըն-
դունեց եւ զրերու գիւտով հիմնա-
ւորեց, իր Հայկական ինքնուրոյ-
նութիւնը։ Արդեօք թուլութիւնը
որ բացայատ է ընդհանրապէս
ամէն ողի մօտ, եւ որ անշուշտ
բոլորինն է - հայութեան բոլոր
մասերուն, խմբաւորումներուն,
ամենաբարձր պաշտօնեաններէն -
կղերական կամ զործավար կամ
անհետաքրքիր անձ -, արդեօք 90
տարուայ «Փոնն» է՝, թէ ոմանց
համար այս բոլորը հարց իսկ չէ եւ
դաւաթ մը ջուրի մէջ խեղուի՞լ
է.

Քրիստոնէական թէ իսլամական օգնութիւնն ու օժանդակութիւնը եթէ կապուած է դաւանապիխութեան, այդ կ'ըլլայ ... որսորդութիւն քանի սերունդ առաջ ալպատահած ըլլայ այդ:

Հարցականի առաջ ենք, երբ

Դպրոցներ, եկեղեցներ, ակումբ-
ներ ու ամէնը սունկի նման կազմա-
կերպութիւններ կը հիմնենք: Անի-
մաստ չեն այդ աշխատանքները:
Ընկերացին գծուարութիւն ու տագ-
նապ: Հարց մը որ աշխարհի բոլոր
ժողովուրդները կը զբարեցնէ: 10
ըստի հեռատեսիլ կը բաւէ հարցին
ընդհանրական ըլլալը հաստատելու
համար: Սակայն մեզ հետաքրքրողը
Հայութեան եւ Հայկականութեան
պահապանումը ու յարատելումն է:
Հայ ժողովուրդը իր չորս հազար,
թէ երկու հազար տարուան պատ-
մութեան ընթացքին, եօթը միլիո-
նէ աւելի եղած չէ երբեք: Եթէ
բոլորս մնայինք հայ, ջարդերէն
անջատ, այսօր հաւանաբար եօթա-
նասուն միլիոն կ'ըլլացինք:

Եղաւ, նոյնակ քիչ մը ուշ եղաւ:

FIFA WORLD CUP 2006 Final Game

JOIN US ON A 10' X 10' SCREEN
@ Homenmen Agoump Pasadena
1060 N. Allen Ave., Pasadena 91104
Doors open 1 hour prior to Game Time

\$5 Donation

massis Weekly

Volume 26, No. 24

Saturday, July 8, 2006

Mediators Again Urge Armenia, Azerbaijan To Cut Karabakh Deal

International mediators have renewed their calls for Armenia and Azerbaijan to sign up to their proposed framework agreement to end the Nagorno-Karabakh conflict before the end of this year.

In their second statement in less than two weeks circulated late Monday, the American, French and Russian co-chairs of the OSCE Minsk Group again urged the presidents of the two countries to display the "political will" for mutual compromise.

"The Co-Chairs continue to believe that the proposals developed through the past two years of negotiations hold the best potential for achieving a just and lasting settlement of the conflict," they said. "They strongly believe that it is now time for the two Presidents to take the initiative for achieving a breakthrough in the settlement process based on these principles, and they stand ready to assist the parties to conclude an agreement if the Presidents indicate they are prepared to do so."

"Although no additional meetings between the sides under the auspices of the Co-Chairs are planned for the immediate future, they will be ready to reengage if the parties decide to pursue the talks with the political will that has thus far been lacking," added the mediators.

They already made similar calls in a

statement that was submitted to the OSCE's decision-making Permanent Council in Vienna on June 22 and made public last week. That statement for the first time officially disclosed the essence of the peace deal drawn up by the Minsk Group.

The mediating troika reiterated its key points in the follow-up communiqué: "The principles are based on the redeployment of Armenian troops from Azerbaijani territories around Nagorno-Karabakh, with special modalities for Kelbajar and Lachin districts (including a corridor between Armenia and Nagorno-Karabakh), demilitarization of those territories, and a referendum or population vote — at a date and in a manner to be decided through further negotiations — to determine the final legal status of Nagorno-Karabakh."

The Minsk Group's U.S. co-chair, Matthew Bryza, told RFE/RL late last month that he and his French and Russian counterparts have decided to take "a bit of a pause throughout the summer" to see whether Aliyev and Kocharyan have the political will to make "tough compromises." The mediators now see "no sense in us trying to arrange another round of presidential meetings," he said.

Full text of statement by the Minsk Group co-chairs on page 2

Karabakh War Vets Reject Armenian Land Concessions

A group of prominent Armenian veterans of the war in Nagorno-Karabakh on Tuesday warned Armenia's leadership against returning any territory to Azerbaijan, saying that would be tantamount to high treason.

In a statement which they claimed was signed by some two thousand rank-and-file veterans, the former field commanders warned that the authorities in Yerevan will earn the "status of Turkish occupiers with all consequences stemming from that" if they agree to liberate any of the seven Azerbaijani districts surrounding Karabakh. "At this critical

Veterans of Karabakh war during their press conference

moment we are urging all patriotic forces to unite and defend our endangered home-

Continued on page 4

Armenian Media, Rights Groups Demand Arman Babajanian's Release

YEREVAN -- Armenia's leading newspapers, media associations and human rights groups expressed serious concern on Wednesday about the arrest of the editor of an independent newspaper critical of the government and said he must be set free pending trial.

In a joint statement published by their papers, the editors of "Azg," "Aravot," "Chorror Ishkhanutyun," "168 Zham," "Iravunk," "Haykakan Zhamanak," and "Taregir" said they have reason to believe that the case against Arman Babajanian of "Zhamanak Yerevan" is politically motivated.

Babajanian, 30, was detained in his office June 26 and was charged with

forging personal documents to avoid

Continued on page 4

Catholicos Karekin II Facing Prosecution In Turkey For Urging Genocide Recognition

Turkish prosecutors have launched a criminal investigation into Catholicos Karekin II's calls for Turkey to recognize the 1915 mass killings of Armenians in the Ottoman Empire as genocide, it emerged on Thursday.

Ending a five-day visit to Istanbul on Sunday, the head of the Armenian Apostolic Church said the Armenian genocide is a fact that can not be disputed by the Turkish government and scholars.

"For our people, the Genocide is not a matter for research – it is a reality of fact that happened, which must be recognized," he told a news conference there. "That (recognition) is naturally the desired option, but a negative position can also be taken on this issue."

The Turkish Cihan news agency reported that the prosecutor's office in Istanbul believes that Catholicos Karekin II thereby "denigrated Turkishness" and are considering bringing relevant criminal charges against him. It said the in-

Text of Press Conference by His Holiness Karekin II on page 3

quiry was launched after a written complaint lodged by an association of Turkish nationalist lawyers. Members of the association were reportedly among a small number of people who staged daily protests last week against Catholicos Karekin II's presence in Istanbul.

Catholicos Karekin II would be prosecuted, in absentia, under a highly controversial article of the Turkish criminal code that has already been applied against writer Orhan

Pamuk and other prominent Turkish intellectuals who have questioned official Ankara's vehement denial of the genocide. The European Union, which has condemned the high-profile case against Pamuk, is pushing for the abolition of the clause.

Catholicos Karekin II had arrived in Turkey on June 20 at the invitation of the Istanbul-based Ecumenical Patriarch Bartholomew I and the spiritual leader of the local Armenian community, Patriarch Mesrob II.

Nominee For U.S. Envoy To Armenia Refuses To Call 1915 Ottoman Action 'Genocide'

U.S. senators failed to persuade the nominee for U.S. ambassador to Armenia to describe the deaths of 1.5 million Armenians last century as "genocide."

"I have not received any kind of written instruction about this," Ambassador-designate Richard E. Hoagland said Wednesday. "I simply have studied the president's policy. I've studied the background papers on the policy. And my responsibility is to support the president."

The Bush administration does not question that Turkish troops in the dying days of the Ottoman Empire killed or drove from their homes 1.5 million Armenians starting in 1915. In a presidential message on the 91st anniversary April 24, President George W. Bush called it "a terrible chapter of history" that "remains a source of pain for people in Armenia and for all those who believe in freedom, tolerance and the dignity and value of every human life." As in previous such messages, he omitted using the word

Ambassador-designate Richard Hoagland

"genocide" to describe what happened.

Bush is ordering home the current ambassador in Yerevan, John Evans, two years into the normal three-year

Continued on page 2

US Senate Appropriations Committee Approves \$58 Million Economic Aid For Armenia

WASHINGTON, DC - The full Senate Appropriations Committee has voted to cut economic assistance to the Republic of Armenia in the Fiscal Year (FY) 2007 Foreign Operations bill. While the aid level is equal to the overall budget request of \$58 million, the Freedom Support Act (FSA) account was sharply decreased to \$34.2 million, more than half of last year's enacted level of \$75 million.

In contrast, the House approved bill for FY 2007 provides \$62 million in

FSA.

In a positive development, initial reports indicate that the Senate Appropriations Committee reinstated military aid parity between Armenia and Azerbaijan for FY 2007. The legislation, which allocates \$4.29 million in military financing to both countries, signals that Azerbaijan's continued war rhetoric is not welcome and is in fact counterproductive.

With this funding, both countries

Continued on page 4

Statement By The Minsk Group Co-Chairs

Moscow, Washington, Paris, July 3, 2006

Taking into account recent speculation about the basic principles for a peaceful settlement of the NK conflict proposed to both parties by the Minsk Group Co-Chairs, it is necessary to make the following clarification. On June 22 the Minsk Group Co-Chairs reported to the OSCE Permanent Council on the results of the past months of negotiations between the sides on the Nagorno-Karabakh conflict. They reported on their intensive mediation activities over the past seven months aimed at achieving agreement on the basic principles for a settlement. These included three visits of the Co-Chairs to Baku and Yerevan, three times together and several more times separately, two meetings of the Ministers of Foreign Affairs of Armenia and Azerbaijan, and two summits between Presidents Kocharian and Aliyev, first in Rambouillet in February and then in Bucharest in early June. In addition, a joint Mission of Representatives of the Co-Chair countries at the Deputy Foreign Minister level traveled to the region in May. Throughout their mediation efforts, the Co-Chairs stressed, as always, the belief of their nations and of the international community that the Nagorno-Karabakh conflict can be resolved in no other way than a peaceful one. They also stressed the need for the leaders of Armenia and Azerbaijan to prepare their publics for peace and not for war.

The mediation efforts of the Co-Chairs resulted in the proposal to Presidents Aliyev and Kocharian of a set of fair, balanced, and workable core principles that could pave the way for the two sides to draft a far-reaching settlement agreement. The principles are based on the redeployment of Armenian troops from Azerbaijani territories around Nagorno-Karabakh, with special modalities for Kelbajar and Lachin districts (including a corridor between Armenia and Nagorno-Karabakh), demilitarization of those territories, and a referendum or population vote — at a date and in a manner to be decided through further negotiations — to determine the final legal status of Nagorno-Karabakh. Deployment of an international peacekeeping force and a joint commission for implementation of the agreement would be established, and international assistance would be made available for demining, reconstruction, and resettlement of internally displaced persons in the formerly occupied territories and the war-affected regions of Nagorno-Karabakh. Certain interim arrangements for Nagorno-Karabakh would allow for interaction with providers of international assistance. The sides would renounce the use or threat of use of force, and international and bilateral security guarantees and assurances would be put in place. Regarding the vote to determine the future status of Nagorno-Karabakh, the Co-Chairs stressed that suitable pre-conditions for such a vote would have to be achieved so that the vote would take place in a non-coercive environment in which well-informed citizens have had ample opportunity to consider their positions after a vigorous debate in the public arena.

Unfortunately, at their most recent meeting in Bucharest the Presidents did not reach agreement on these principles. The Co-Chairs continue to believe that the proposals developed through the past two years of negotiations hold the best potential for achieving a just and lasting settlement of the conflict. They strongly believe that it is now time for the two Presidents to take the initiative for achieving a breakthrough in the settlement process based on these principles, and they stand ready to assist the parties to conclude an agreement if the Presidents indicate they are prepared to do so. Although no additional meetings between the sides under the auspices of the Co-Chairs are planned for the immediate future, they will be ready to reengage if the parties decide to pursue the talks with the political will that has thus far been lacking.

Nominee For U.S. Envoy To Armenia

Continued from page 1

diplomatic term. In announcing his recall last month, the White House gave no reason and praised Evans for his service. Last Sunday was his second anniversary in the Armenian capital. In February 2005, Evans told Armenian-Americans, "The Armenian genocide was the first genocide of the 20th century."

Sixty members of the House of Representatives sent a letter to Secretary of State Condoleezza Rice protesting that Evans was being punished for his reference to "genocide." In a separate letter, Democratic Senators Edward Kennedy and John Kerry of Massachusetts demanded an explanation from Rice for Evans' recall.

Senator George Allen, a Virginia Republican who presided over Wednesday's confirmation hearing for Hoagland before the Senate Foreign Relations Committee, recalled remarks made by Adolf Hitler on the eve of World War II. Allen referred to an August 1939 meeting between the Nazi leader and his generals, some of whom protested that the world would not stand for the slaughter of civilians during the coming war. Allen paraphrased Hitler: "Who remem-

bers the Armenians?"

Another Republican senator, Norm Coleman of Minnesota, told Hoagland that the State Department was putting him in a difficult position. "It's almost absurd to sit here and you can't utter the word genocide. The president's statement that he issues every year is a description of genocide," Coleman said.

He said former President Ronald Reagan spoke of the Armenian genocide in an official proclamation in 1981, and even Bush used the word in 2000, when he was governor of Texas and campaigning for president. "Now we have ambassadors who can't say, use a word, just a word," Coleman said. "But words have meaning. Words have meaning, and it says to the people, 'I understand what you've been through.'"

"I fully agree that the events that occurred in 1915 and following were of historic proportions, as I said, well-documented, horrific, horrifying," said Hoagland, who is currently the ambassador to Tajikistan. He quoted Senator Paul Sarbanes, a Maryland Democrat, who read a statement about the situation, that "hundreds of valleys (were) devastated, no family untouched. It was historic. It was a tragedy, everyone fully agrees with that, sir."

Nagorno-Karabakh: OSCE Catches Region Off Guard

By Robert Parsons

In an interview with RFE/RL on June 22, the U.S. official tasked with mediating peace talks on the Nagorno-Karabakh enclave indicated he and fellow diplomats had done as much as they could to foster a peace agreement between Armenia and Azerbaijan. Matthew Bryza, who serves together with French and Russian co-chairs to the OSCE Minsk Group, disclosed details about the framework agreement on the table and said it was time for the countries' leadership to summon the "political will" necessary to achieve a resolution. Bryza may have hoped his comments would push both sides toward breaking the deadlock. But the two sides seem no closer to an agreement.

It wasn't what Matthew Bryza said that caught Yerevan and Baku off balance.

The surprise was that the OSCE had gone public.

Principles At Stake

Bryza's comments revealed the outline of the core principles under discussion. They also revealed the Minsk Group's deepening frustration at the failure of the two sides to make concessions more than a decade after negotiations began.

There may have been hope Bryza's statement and a Minsk Group statement issued the same day would provoke a more open debate in Armenia and Azerbaijan on the future of Nagorno-Karabakh.

If so, the OSCE mediators may have been disappointed by the initial flurry of mutual recrimination and blame between the two sides — including a bellicose statement from Azerbaijani President Ilham Aliyev, who said international efforts on the talks were "hopeless" and raised the possibility of a military solution.

In a follow-up interview on June 28, RFE/RL asked Bryza if he was surprised by Aliyev's statement.

"Those statements have been more commonplace than they ought to be, and I'd stand by what I said last Thursday, on June 22, that talk about recapturing Karabakh by force, or any use of force by any party, is simply not helpful," Bryza said. "It's not necessary, because there is a viable framework on the table that just requires a little bit more political courage on both sides to forge a compromise. Though I stand by what I said — it's not helpful."

Not helpful — and surely not even a viable option for Azerbaijan, whose oil-based economic recovery is dependent on stability in the region.

Meek Group No More

The Minsk Group, which in the past has played a quietly supportive background role, has a blunt new message: It's time for all parties to the dispute to take responsibility for finding a solution.

As mediators, Bryza says, the co-chairs feel they have done all that they can do.

"What we're saying in the statement is that there is no more room for diplomatic creativity to make this piece of metal shine a little bit more brightly," Bryza said. "It's honed and you have to decide whether you want it or not. The trade-offs that would have to be made are so significant politically that it requires

the head of state to make the trade-off. So we're saying OK, it's yours now."

But is anyone listening? The ball may be in Baku and Yerevan's court, but neither side appears interested in concession.

One of the main points of dispute is over the terms of a referendum to determine the final status of the enclave.

Azerbaijan says the form of the referendum has yet to be decided.

But Armenian Foreign Minister Vardan Oskanian stirred controversy this week when he claimed Bryza said the status of the enclave would be determined by its current population — which overwhelmingly comprises ethnic Armenians.

This is not a conclusion supported by the Minsk Group statement.

Tom de Waal, an English expert on the region, says many crucial questions remain about a potential referendum.

"Is this going to be a referendum just of the current population of Karabakh, which is 99 percent Armenian? Is it going to be a referendum of the prewar population of Karabakh, which was 25 percent Azerbaijani? Or is this going to be a referendum for the whole population of Azerbaijan?" De Waal asked. "So I think this idea of a referendum was possibly good to begin with, but people are now beginning to ask much more difficult questions about the details."

Road To Peace

The Minsk Group says its has adopted a slow-but-steady approach aimed and building trust on the way to a lasting peace.

But none of this will be possible, they say, while the two sides continue to present the issues in mutually exclusive black-and-white terms rather than preparing their publics for the concessions inherent in a peaceful settlement.

For now, however, de Waal says he sees very little robust discussion of the issue.

"I don't really see much discussion at all when I travel to the region," De Waal said. "I don't see anyone in public in Azerbaijan saying the most important thing is to solve this thing peacefully even if this means very painful compromise. And I don't see that on the Armenian side, either. When they say they want agreement, what they are really saying is that they want victory. And of course you don't get complete victory in a peace process — you get half a victory, you get a compromise."

Official Ambition

The issue is also complicated by the fact that Karabakh officials themselves are eager to play a greater role in the negotiations.

Speaking this week in Washington, the speaker of the Nagorno-Karabakh parliament, Ashot Ghulian, said including enclave officials as a party in the peace process would "restore the correct format of negotiations and neutralize accusations of Armenia as an aggressor and [diminish] the tendency in regional policy to isolate Armenia."

For all parties involved, time for a quick breakthrough is running out. The window of opportunity in 2006 brought by the current pause in electoral activity in Armenia and Azerbaijan is rapidly closing. The next election-free year would come only in 2009.

Press Conference by His Holiness Karekin II At the Armenian Patriarchate of Constantinople, Turkey

25 June 2006

The moderator of the press conference was Ms. Luiz Bakar, spokesman for the Armenian Patriarchate of Constantinople. His Beatitude Archbishop Mesrob Mutafian, Armenian Patriarch of Constantinople introduced His Holiness.

His Beatitude Mesrob Mutafian: Welcome, dear friends. His Holiness has allocated one half hour from his itinerary for today to be with you. He is here on a pontifical visit upon the joint invitation of the Greek Patriarch and the Armenian Patriarch of Constantinople. He will be with us until June 27. Prior to his visit, a number of strange news stories appeared in various media and news outlets, which caused us amazement. The articles had stated that the Armenian community and the Patriarchate were anxious with this visit; however there was no such unease in the community. Up until this point, the visit has been progressing as planned. The first two days of the visit, the Catholicos was the guest of the Greek Patriarch, according to their itinerary; thereafter we visited Armenian churches and the sites and museums of Istanbul together. Since our time is limited, I request that there be no repetitions of questions. You may now ask any questions which you desire.

Question: Your Holiness, you are here as the guest of the Greek Patriarch. He is making efforts directed at bringing the two Churches closer. What is your opinion on this and what will be the steps you implement?

His Holiness Karekin II: We are visiting Constantinople upon the invitation of the Armenian Patriarch and the Greek Ecumenical Patriarch. We have come on a pontifical visit to the Armenian Patriarchate of Constantinople and a fraternal visit to the Ecumenical Patriarchate. As part of our visit (with the Ecumenical Patriarch), there were meetings between the clergy of our Churches, where we discussed the theological and dogmatic issues about which there has been ongoing dialogue for quite a long time; meetings have occurred and will continue to take place. The purpose of our visit to the Ecumenical Patriarch was the reinforcement and strengthening of the brotherly ties between our sister Churches, as well as the continuation of the existing collaboration between our Churches with a new spirit and new warmth.

Question: During your meeting with the Governor of Istanbul, you stated that you are pleased with the regular (airline) flights between Yerevan and Istanbul, however similar steps must continue. What do mean by "steps"?

His Holiness Karekin II: We expressed our satisfaction that Yerevan-Istanbul flights occur regularly. As you are aware, our country – the Republic of Armenia – is inclined to improve relations with Turkey, and we are certain that as a result (of those improved relations) we will find solutions. We shall be able to concurrently search for and find solutions to the issues that exist in the relationship between our two peoples, one example being the issue of the Genocide, of which you are aware.

Question: As you just mentioned, the issue of the Genocide ex-

ists between Turkey and Armenia. We, meaning the opinion of Turkish society, are not limited by the Armenians of Armenia. We see three groups of Armenians: Diaspora, Armenians of Turkey, and Armenia. What are your thoughts? During these deliberations, whom must Turkey consider? And the Armenians, whom do they consider – the Turkish government or...? As you know, this issue is being discussed in certain Turkish intellectual circles. In different universities, specifically the University of Bilgi, this issue has been discussed during different symposia where the Armenian Patriarch Mutafian was also present. Taking the aforementioned into consideration, I want to ask two questions: Who must represent the Turkish and Armenian sides and what steps must be taken? And the second question, how do you evaluate the atmosphere of democratic debate in Turkey?

His Holiness Karekin II: We are one people; dispersed throughout the world. However, we are a people that have statehood. And naturally, the Republic of Turkey can discuss these issues and find solutions with the Republic of Armenia. For 90 years, the issue of the Genocide has been researched by the academics of the world, and manifold volumes have been written. For our people, the Genocide is not a matter for research – it is a reality of fact that happened, which must be recognized. That (recognition) is naturally the desired option, but a negative position can also be taken on this issue.

If academic conferences in Turkey are intended to present the actuality of the Genocide to Turkish society, then it shall be possible to welcome them. If they are politically motivated, to further the position of denial, naturally that won't have a positive influence on resolving this issue. We are satisfied to see that in the life of Turkish society, within democratization processes, people are speaking and reflecting on the issue of the Genocide during the First World War to a certain extent.

Question: During his meeting with the governor of Istanbul, the Catholicos stated, "A certain amount of progress is noticeable in Turkish society. If necessary steps are taken, everything can be much better." These words were translated by (Armenian Patriarch) Mutafian. What is lacking in the life of Turkish society and what did you have in mind?

His Holiness Karekin II: During our conversation with the governor, we have said that we are pleased, that in the life of

ethnic and religious minorities, as it relates to the Armenian Apostolic Church and the Ecumenical Patriarchate, some concerns are receiving their positive solutions. We can see that for many decades, it was impossible to renovate the (headquarters of the) Patriarchate, and today we see it restored. Permission has been granted, and churches are being repaired. However, we noted that there are a certain number of other concerns, the resolution of which would benefit the greater strengthening of community life. For example, among these issues are property rights and organizational matters for educational activities.

Question: The Catholicos stated that the two states must discuss the issue of the Genocide. However in recent times, discussions were held in Turkey when two Armenians of Turkey participated, among them Hrant Dink. The law which was being debated in France, whereby the deniers of the Genocide would be held criminally liable, was opposed by nine Turkish intellectuals who sent a letter to France. They asserted that expressing a viewpoint about the Genocide must not have consequences. This is one example of the fact that Turkey and Armenia are not alone in debating this issue, and that there are other states, which make decisions in their parliaments about the Genocide. In this regard, the issue assumed an international character. What is your opinion? Is it correct for other states to be drawn into this matter?

His Holiness Karekin II: Genocide against any nation is not limited to the life or borders of one people. Genocide does not recognize ethnicity. Genocide envelopes all of mankind. And for that reason, when similar actions are being committed in any corner of the world, states and nations raise their voices in condemnation, to prevent similar incidents in the life of mankind. Only in this manner will it be possible to keep mankind free from similar tragedies.

Regarding the first part of the question, that should only Turkey and Armenia be concerned with this issue, we wish to further clarify that the Armenian people have statehood. But the issue concerns all Armenians. Armenians dispersed throughout the world. Every single individual Armenian. However the body that represents the rights of the nation, and guarantees those rights, obviously, is the state.

Question: The Catholicos says that the issue of the Genocide for Armenian society is not one that needs research, rather it is reality. Does this position not obstruct the resolution of this issue, perhaps, since the Turkish side continues to deny the Genocide? In other words, is it not possible to study the Genocide?

His Holiness Karekin II: Obviously, if Turkey denies (the Genocide), it is impossible to resolve this issue. If the facts are present, then what's the point in discussing the necessity to debate the facts? There must be the will to record, confirm and accept the facts.

Question: What do you propose as a way of resolving this issue?

His Holiness Karekin II: We believe that as many states and countries have done, Turkey also has the capability to conduct the corresponding studies, and add its name to that list of many coun-

tries, by recognizing the Armenian Genocide. Armenia has never held similar deliberations with any of the other countries who have recognized and condemned the Armenian Genocide. Because the facts exist, they can be studied, and based upon those facts, a decision and position can be made. This cannot be or be proposed to be an issue which necessitates discussions.

Question: You say that to keep humanity free from the repetition of similar sorrows, that they must be studied and accepted. But have you ever made a statement regarding the events taking place in Iraq, which is very close to both Turkey and Armenia? As you are aware, the intervention of the United States of America is present there. What do you think about this, and what are you doing about it?

His Holiness Karekin II: We as a Church, express our voice of indignation on every occasion when a hand is raised against the greatest treasure of God's creation – human life.

Question: You visited the seminary on the Island of Halki. What are you thoughts, since that seminary is not operating at present?

His Holiness Karekin II: I am pleased with the process of democratization which is taking place today in the Republic of Turkey. And I am certain that in time, all those issues will find their positive solutions.

Question: Did you like Istanbul?

His Holiness Karekin II: We have not had the opportunity to see Istanbul. But in these past few days, we mentioned in our remarks that in Istanbul, there are many valuable and beautiful buildings, churches, etc. However, the most valuable, the most beautiful for me is our people, our community, for whom we are conducting our Pontifical Visit. Having this as our primary concern, naturally, we have allocated all of our time for the strengthening of the spiritual life of our people and to the work of reinforcing their faith. Nevertheless, I am certain that another opportunity will be created, and we shall be able to have the necessary amount of time to see the sights of Istanbul. For example, yesterday, we were able to visit the Dolmabahçe palace museum and the Hagia Sophia, which greatly impressed us.

Question: There is a report that you desired to pray when at the Hagia Sophia, but were prohibited from doing so.

His Holiness Karekin II: We are not aware of any such occurrence.

Question: From the first day of your visit, there have been protest demonstrations. What do you think about this?

His Holiness Karekin II: The protest demonstrations in no way affected neither our mood nor our mission. We would prefer that there be no place for similar demonstrations in the relationship between our two peoples. We are destined to live side by side as neighbors, and therefore it is necessary to cultivate, educate and nurture appropriate relationships between neighboring peoples. I am convinced that in my next trip, we won't see similar demonstrations or expressions. And even if there are protests such as these, we must understand that we still have work to do, both of us together, to

Continued on page 4

United Armenian Students Walk To Protest Genocide Trip Will End In Washington, D.C.

GLENDALE -- A procession of about 20 people marched from Los Angeles City Hall to La Cañada Flintridge Tuesday in the first leg of a journey to Washington, D.C., to protest genocide and raise awareness of the problem.

The Journey for Humanity is a 3,000-mile coast-to-coast march that the nonprofit group, United Armenian Students organized to recognize past genocides, honor their victims and hopefully prevent future crimes against humanity.

"We're trying to show to our society that genocide is the greatest crime against humanity," the march's project director, 30-year-old Vahe Abovian, said when he and fellow students stopped for lunch at Verdugo Park Tuesday as they marched through Glendale.

Two years of research and planning went into the Journey for Humanity, said Abovian, a Glendale resident. The Western and Eastern Dioceses of

the Armenian Church of America and the Armenian Assembly of America worked with United Armenian Students on the project.

Although all the participants so far are Armenian, Abovian stressed that the journey is to raise awareness of all genocide, not only the 1915 Armenian Genocide in which 1.5 million Armenians were killed by the Ottoman-Turks.

For the next five months, walkers will proceed across America, addressing schools, leading rallies and sending letters to politicians urging them to pass a variety of resolutions addressing genocide.

Once in Washington, D.C., they will meet with various dignitaries and appear before Congress. Abovian is hoping marchers will be able to meet with President George W. Bush.

While the Armenian genocide was the catalyst for the formation of the group, its members hope to fight all such crimes against humanity.

Glendale News Press

The Armenian Genocide To Air On French TV

NEW YORK -- The Armenian Genocide, by Andrew Goldberg, which received international critical acclaim and aired nationally on PBS in the US has been licensed to PLANETE Television in France (www.planete.tm.fr) for national broadcast. It was also licensed to Swedish Television. Airdates for both networks have not yet been announced.

The film received extraordinary reviews and coverage in almost every major newspaper in the US including The New York Times where it was described as powerful adding that it honors the victims of the Genocide. It was also covered in the Wall Street Journal, The LA Times, The Boston Globe and countless others. The NJ Star Ledger called it serious, literate and ultimately heartbreaking. The Weekly Standard described it as evocative and visually rich. In addition the film has sold internationally to major networks in Canada, Australia, Italy, Spain, Portugal, Greece, Finland and other countries. Narrated by Julianna Margulies, the film features additional narrations from Ed Harris, Natalie Portman, Orlando Bloom, Laura Linney, Paul Rudd, Jared Leto and others.

The Armenian Genocide is the story of the first Genocide of the 20th century when over a million Armenians died at the hands of the Ottoman Turks during World War I. This unprecedented and powerful one-hour documentary, scheduled to air April 17th on PBS, was written, directed and produced by Emmy Award-winning producer Andrew

Goldberg of Two Cats Productions, in association with Oregon Public Broadcasting.

Featuring interviews with the leading experts in the field such as Pulitzer Prize-winning author, Samantha Power, and New York Times best-selling author, Peter Balakian, this film features never-before-seen historical footage of the events and key players of one of the greatest untold stories of the 20th century.

Filmed in the US, France, Germany, Belgium, Turkey and Syria, the program features discussions with Kurdish and Turkish citizens in modern-day Turkey who speak openly about the stories told to them by their parents and grandparents.

Two Cats Productions is a documentary production company in New York City led by Andrew Goldberg. His television credits include PBS, ABC News, E!, CNN, and countless others. In addition to documentaries, he has also written and produced commercials for such companies as Bell South, Sephora/Louis Vuitton, AT&T and PetSmart. Goldberg and Two Cats recent documentary productions include, A Yiddish World Remembered for PBS which won an Emmy in 2002, and The Armenians, A Story of Survival, which aired on PBS stations nationally in 2002 and was awarded the CINE Golden Eagle.

Major Underwriters: John and Judy Bedrosian, The Avanessians Family Foundation, and The Manoogian-Simone Foundation.

Armenian Media, Rights Groups Demand Arman Babajanian's Release

Continued from page 1

compulsory military service in 2002.

In a statement issued from his prison cell on Friday, Babajanian presented himself as a victim of "political persecution" ordered by the "illegal regime" governing Armenia.

Babajanian's colleagues demanded that he at least be released from pre-trial

detention. They said the prosecutors' refusal to do so suggests that "the main target of this 'show' is not military draft dodgers but the heads of media not controlled by the authorities."

"My arrest and prosecution are pursuing a sole goal: to muzzle an independent and incorruptible media outlet supporting the removal of the illegal regime and the establishment of a legitimate

Press Conference by His Holiness Karekin II

Continued from page 3

exclude similar occurrences.

Question: During the Eurovision competition, Turkey gave 10 points to Armenia. How do you evaluate this fact?

His Holiness Karekin II: We see nothing negative in this.

Question: Is this perhaps a step forward on the part of Turkey?

His Holiness Karekin II: Of course, it is a step, which must be positively assessed. God willing, that this positive course leads us to the resolution of the fundamental issue.

Question: Although your visit was not "official" in nature, you were received by the governor of Istanbul. An occurrence such has this has not happened since 1961. What do you think about this? Do you assess this as

a positive step? Were there any other similar offers? If yes, then for what reason did they not occur?

His Holiness Karekin II: We recognize our meeting with the governor as a display of his appreciation for the Armenian community, and their important contributions and service to the life of Turkish society. We have not had nor do we have any objections to meeting with any state official, whether the suggestion is made by our community or by any other entity. There was the concept, at one time, to organize a meeting with the religious leader of Turkey, but it became unfeasible to bring it to fruition. The reasons being that the congestion of our itinerary for this trip did not provide the opportunity.

We express our thanks for this meeting and for such an open discussion. We wish you all the best.

US Senate Appropriations Committee Approves \$58 Million Economic Aid For Armenia

Continued from page 1

will receive \$3.5 million in Foreign Military Financing (FMF) and \$790,000 in International Military Education and Training (IMET) funds. The money will improve inter-operability between Armenia's military and its Western partners, upgrade Armenia's communication systems and better its personnel training.

An additional \$2 million was allo-

cated for Nonproliferation, Antiterrorism, Demining and Related Projects (NADR) funding for Armenia.

The Senate Appropriations Committee also requested \$5 million in humanitarian and relief assistance to Nagorno Karabakh.

The next step in the legislative process is for the full Senate to consider the bill after which, the House and Senate will reconcile the differences in a conference committee.

Karabakh War Vets Reject Armenian Land Concessions

Continued from page 1

land," they said.

None of the known signatories of the statement is affiliated with the Yerkrapah Union, the biggest and most influential of groups uniting Karabakh war veterans. The Yerkrapah leadership, which is loyal to the Armenian government, has not commented on the latest Karabakh peace initiatives so far.

The angry statement was apparently prompted by the publication of the main principles of the most recent international plan to resolve the Karabakh conflict, which envisages Armenian withdrawal from at least six of the occupied districts. The Lachin district, which serves as the shortest overland link between Karabakh and Armenia, would remain under Armenian control at least until a future referendum on the disputed enclave's status. Official Yerevan has largely accepted this plan.

"This is not mutual compromise, this is a surrender," said Manvel Yeghiazarian, the former commander of the now disbanded Arabo militia that

fought in the Karabakh war. He warned that Robert Kocharian will be considered a "traitor" and incur his and many other veterans' ire if he signs such a deal.

"Twenty one fighters of Arabo went missing on June 29, 1992 [and remain unaccounted for]. What should I say to their mothers?" Yeghiazarian told reporters.

"Nobody must dare surrender those territories, whether he is a president or a minister," said Levon Sahakian of the Independence Army, another former paramilitary group. "Our brothers died there and those lands are very important for us."

Yerevan's apparent acceptance of the peace plan put forward by the OSCE Minsk Group contrasts with serious reservations expressed by the leadership of Karabakh republic. Samvel Babayan, the former wartime commander of the Karabakh Armenian army, echoed Stepanakert's concerns in an interview with RFE/RL last week, saying that the plan is too risky for the Armenian side because it calls for the return of Azerbaijani refugees to Karabakh and Lachin.

tal organizations involved in human rights and press freedom advocacy expressed similar concerns in a separate statement which described Babajanian's arrest as a form of government "pressure on an independent media outlet." "We are urging [the prosecutors] to change the coercive measure, especially considering the fact that Arman Babajanian has already demonstrated his readiness to cooperate with the investigating body and has no intention to obstruct the investigation," they said.

ՀԱՅ ԴՊՐՈՅՑ

ԼՈՍ ԱՆՁԵԼՈՍԻ ՀԱՅ ՔՈՅՑՐԵՐՈՒՄ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՒՐՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍՆԵՐԸ

ՀԻՆՏԱՆ ԳԱՆՏԻԼԵԱՆ

Բերքահաւաքի պահն է: Հունձքը հասած է, մշակը իր աշխատանքով ու քրտինքով հասցուցած բերքին ի տես արդարությն կը հրճուի: Արդարեւ, ուսումնական տարեշրջանի մը աւարտին կը գտնուինք, լրիւ տարուան մը յոզնութիւնը քաղցր յուշի մը կը վերածուի, երբ աշակերտը կը ստանայ իր գնահատանքը իսկ ուսուցիչը՝ ի տես իր աշխատանքի արդիւնք՝ հասուն պատուին, ինքինք գնահատուած եւ բաւարարուած կը զգայ:

Նոյնն էր զգացումները Հ.Ք. վարժարանի ուսուցիչներուն՝ մկնեալ մանկապարտէզէն մինչեւ միջնակարգի հանդէսներուն, որոնք յաջորդաբար տեղի ունեցան Յունիսի 10, 17 եւ 18ին:

Մանկապարտէզ.-
Մանկապարտէզի հանդէսին, ուր

որպէսպի անոնց ապահովեն քրիստոնէական եւ հայկական առողջ մթնոլորտ: Նաեւ շնորհաւորեց հայրերը՝ հայերու տօնին առիթով եւ շնորհաւորելով շրջանաւարտները, յորդուեց զանոնք համելու նորանոր յաջողութիւններու առանց մոռնալու Հ.Ք. վարժարանը՝ իրենց երկրորդ տոնը: Հանդիսաւորթիւնը շարունակուեցաւ պաշտօնական եւ հարժեշտի խօսքերով, ութներորդ դասարանի դաստիարակ Տիկ. Լինուա Գանտիլեան, 2006ը հայ դպրոցի տարի ըլլալուն՝ նախ իր խօսքին մէջ դրուատեց դպրոցաշինութիւնը եւ ափիւոքի մէջ հայ դպրոցի մեծ դերը, համարտութեամբ նշելով Անարատ Յղութեան Հայ Քոյրերու Միաբանութեան պարոցաշինութիւնը ցանցը, տարածուած ափիւոք եւ հայրենիք ապա շարունակեց «... եթէ հայ դպրոց ունենալը հպարտութիւն է, ապա հայ դպրոցը պահելը՝ հերոսու-

Հայ Քոյրերու Վարժարանի 5-րդ դասապահի հունամիք

բոլոր փոքրիկներն ալ բաժին մը վերցուցած էին, կատարեալ ներկայացնելու նշանաւոր «Մոխրիկ»ը: Անոնք պարերով, երգերով եւ արտասանութիւններով մանկական աշխարհին հրաժեշտ տուին մեծ քայլերով անցնելու նախակրթարան:

Նախակրթարան.-

Նոյնն էր պարագան նախակրթարանի, որոնք նոյն յարկէն ներս մնալով հանդերձ, կարդացին հրաժեշտի իրենց խօսքերը, անցնելու աւելի պատասխանատու շրջան մը՝ միջնակարգ: Ցիշենք որ հինգերորդ դասարանի հրաժեշտը հայերէն լեզուով կարդաց՝ Մէրի Նամարեան եւ անգլերէն՝ Քաթարինա Պէթէլ:

Միջնակարգ.-

Կիրակի, Յունիս 18, 2006ին Հայ Քոյրերու Վարժարանի միջնակարգի 23 շրջանաւարտները՝ 11 տարիներու աշխատանքէ, նախապատրաստութենէ վերջ՝ լիցքաւորուած անհրաժեշտ գիտելիքներով, ազգային կրօնական դաստիարակութեամբ սպառագինուած՝ հրաժեշտ տուին ու մեկնեցան դէպի տարբեր միջավայրեր եւ տարբեր երկրորդական վարժարաններ:

Պաշտօնական հանդիսութիւնը սկիզբ առաւ շրջանաւարտներու կողմէ ներկայացուած տէրունական աղօթքով եւ քայլերգներով, որմէ վերջ խօսք առաւ Տնօրէնուէի՝ Առաքինապարդ Քոյր Լուսիա, շնորհաւուեց ծնորները, որոնք ի գին ամէն զոհորդութեան շարունակեցին իրենց զաւակները բերել այս վարժարանը,

թիւն է եւ այդ հերուները դուք ծնողներդ էք...» իսկ խօսքը շրջանաւարտներուն ուղելով քաջակերեց զանոնք համելու բարձր դիրքերու ասպա վերադառնալով՝ իրենց առածէն մաս մը վերադարձնելու իրենց ազգին համայնքին եւ դպրոցին: Խօսք առաւ նաեւ Անդերէն լեզուի դասատու Պրն. Ուիլիամ Պասկէթ, քաջակերելով շրջանաւարտները համելու լաւագոյնին: Հանդիսութիւնը շարունակուեցաւ շրջանաւարտներու կողմէ կարդացուած ուղերձներով, վարդգէս Նամարեան՝ Հայերէն, Դալար Մալաքեան՝ Անգլերէն իսկ Հայրերու Օրուան առիթով Ալիք Շէրիքեան Հայրերու ուղուած խօսքով: Նաեւ շրջանաւարտներ՝ Լարա Գումճեան, Աբրահամ Տէր Պետրոսեան, Փաթիլ Տէր տէրէն եւ Արամ Տէր Օհաննէսեան ներկայացուցին հայկական դասական կտորներ դաշնամուրի վրայ, որոնք կ'ընդմիջուէին հայերէն եւ անգլերէն ուսանաւորներով երգերով եւ շրջանաւարտներու կողմէ ներկայացուած 11 տարիներու յուշերով:

Հանդիսութեան աւարտին վարժարանին երաժշտութեան ուսուցչուի Տիկ. Վարդուհի Պաղտասարեան եւ Փաթիլ Տէրտէրեան դաշնամուրի վրայ տուէդ, չորս ձեռքով ճարտարօրէն ներկայացուցին Արամ Խաչատրեանի դիմակահանդէսի վալսը, որպէս հրաժեշտ:

Հ. Ք. վարժարանի այս տարուած ամավերջի հանդիսութիւնը մեծ հաճուքով կը հիւրընկալիք Հայ

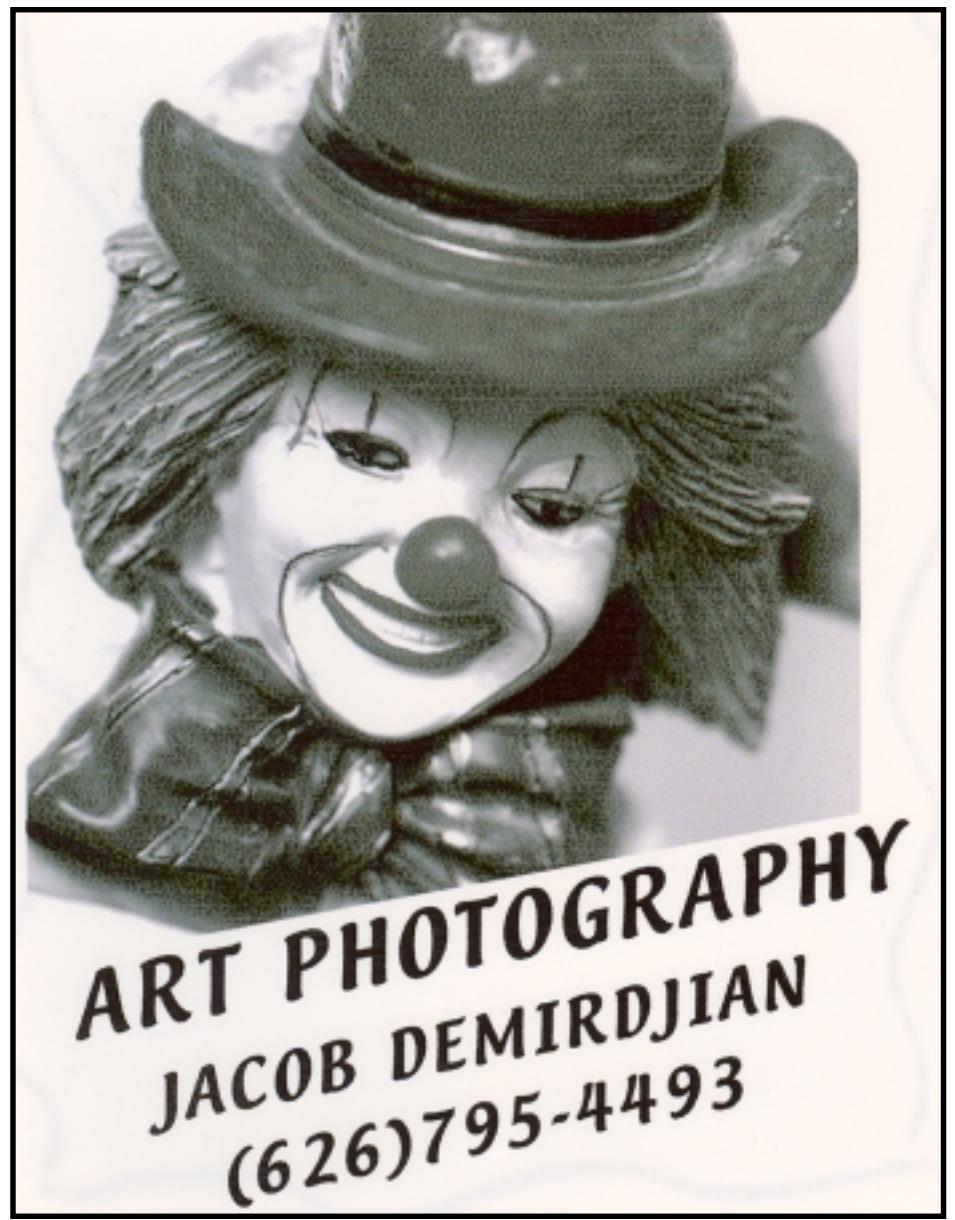
Հայ Քոյրերու Վարժարանի 8-րդ դասապահի հունամիք

յաստանի նախկին դեկավար, Հայաստանի լիազօր եւ արտակարգ դեսպան Պելա Ռուսիոյ՝ Մեծարգոյ Տիկ Սուրէն Յարութիւնեան, որ Գալիֆորնիա ժամանած էր յատկապէս ներկայ գտնուելու իր թոռներուն՝ Մէրի եւ Վարդգէս Նամարեաններու վկայուելու հանդիսութեան: Յարգելի հիւրը, բեմ հրաւիրուեցաւ վկայականաց բաշխման նախօրեակին, ան բարձր գնահատեց սկիւոքի տարածքին եւ մասնաւորաբար Գալիֆորնիոյ մէջ հայ դպրոցին կատարած հայապահպանման մեծ աշխատանքը, որուն ականատեսն էր այդ պահուը լրացի:

Լորելով շրջանաւարտները քաջալերեց զանոնք սորվիլ իրենց ապրանի երկրի լեզուն, բայց միշտ կենդանի պահելով մայրենի լեզուն:

Յունիս 18ին Հայ Քոյրերու Վարժարանի պրական ներս 23 շրջանաւարտներու, նոյն դպրոցին մէջ խակալիզը առած նախակրթարան եւ միջնակարգ ուսումնական ուղեւորութիւնը վերջ գտաւ: Անոնք իրենց շրջանաւարտի գլխարկները մէկ կողմէ թողած պիտի ուղրւին դէպի աղբերը լրացի:

Կը շնորհաւորենք բոլոր շրջանաւարտները եւ կը մաղթենք բարատեւ եւ աննկուն կամք համելու կատարեալին:

**ԱՅՈ՛, ԺԱՌԱԳՈՐԴԵ ՄԵՂԱԻՈՐ ԶԵ, ՍԿԱՅՆ ԺԱՌԱԳՈՐԴԵ
ՊԱՐՏԱՒՐՈՒԽ Է ԹԵ... ՊԱՐՏԱՒՐՈՒԵԼՈՒ Է**

«Հայը, նոյնիսկ եթէ հաւատալուց դադրի, հաւատացեալ լիմելուց չի դադրիր»:

Նիկողայոս Մատ

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԱԳԾԵՀԻՐԵԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ

Ներկայ դարաշրջանի արշա-
լոյսին հայ ժողովուրդը մեծ պա-
թուով Հայրենիքից մինչեւ ամե-
նահեռաւոր հայ համայնքի միջա-
վայրում նշեց քրիստոնէական պաշ-
տամունքի օրինականացման 1700-
ամեայ, իսկ վերջերս էլ միահա-
մուռ նշեցինք Աստուծածաշնչի
«Թարգմանութեան Թագուհու» լեզ-
ուի գրերի ստեղծման 1600-ամեայ
յոթելեանները:

Նոր պաշտամունքը հայ ժողովրդի հոգեւոր սեփականութիւնը դարձնելու ձգումով պարուրուած մեր մեծերը՝ Ս. Մեսրոպ եւ Ս. Սահակ, Վուածշապուհ թագաւորի անմիջական հովանաւորութեամբ ու աջակցութեամբ ստեղծեցին Այբու Բենը: Նրանց թարգմանած Աստուածաշնչում արձանագրուած է որ «Մարդը Աստուծոյ Արարչագործութեան Հիմն է», Եկեղեցին է որ մարդ արարածին հոգեկան սնունդ տուղն է հանդիսացել: Մարդն է որ ստեղծել եւ ստեղծուած է նիւթական եւ մշակութիւան բարիքներ: Երջանկացիշատակ Գարեգին Ա. Կաթողիկոսը մի առիթով նշել է որ.... «Քրիստոնէութիւնը զաղափարների տեսութիւնների դրութիւն չէ: Կրօնք է: Համայնական կեանք: Այդ կեանքի կեղրոնը եկեղեցին է որպէս աղօթքի տուն, որպէս ժողովրդի համայնութեանը շօշափելի ֆիզիքական արտայացութիւն տուղարական արտադրանքի առողջութեամբ հաւաքավայր: Քարոզել, առանց կառուցելու, մնայուն, տեւական արդիւնք չի տար»:

Արդ ինչ ճանապարհ է անցել
հայ իրականութեան մէջ եկեղեցա-
շինութիւնը, նր աճարտարապե-
տութիւնը:

Հայոց մատենագիրների «ասուղային համաստեղութեան, անդաստանում Ազաթանգեղոսը առանձնակի Նշանակութեան մատենագիր է համարւում։ Նկատի է առնելում այն որ նա պատմական իրադարձութիւնների իր հաղորդումներով՝ ազգային մեր արմատները բացայացնելով ու դրանք սերուզների սեփականութիւննը դարձնելու հարցում նա մնագել է անկրկնելի։

Ագաթանգեղոսը տեղեկացնում
է որ նոր կրօնի քարոզչութեան
բուռն գործունէութեանը գուգըն-
թաց, հայոց քահանայապետ՝ Գրի-
գոր Լուսաւորիչը նոյն ոգեւորու-
թեամբ էլ իրականցնում էր հեթա-
նոսական կրօնի պաշտամունքի շի-
նութիւններն ու մեհեանական մշա-
կութիւ ոչնչացումը: Եթէ քրիստո-
նէական նախնական դարերուն ամէն
բան ինչ հեթանոսական է քարու-
քանդ չարուեր, այսօր Հայաստա-
նում (ինչպէս անտիկ դարաշրջանի
երկրներում) մենք կ'ունենայինք
ոչ միայն 2-3րդ դարերից պատ-
մած շակութացին յուշարձաններ, այ-
լեւ քրիստոնէական շրջանից առաջ
հայկական քաղաքակրթութեան
բարձրագոյն մակարդակի ակնա-
ռու ասապատճեռ ժամանութիւն:

միաժամանակ նոր կրօնի պաշտամունքային շինութիւնների կառուցումներ էր իրականցնում։ Դրանց առաջնեկը հանդիսացաւ քրիստոնէական աշխարհի առաջին պատամունքային շինութիւնը՝ Սուրբ Էջմիածին տաճարը։ Հաւանականութիւնն է այն կարծիքը որ քրիստոնէական առաջին շինութիւնների յօրինուածքային լուծումների հեղինակն է Գրիգոր Լուսաւորիչը, որպէս այդ մտալցացումների առաջին ճարտարապետ։

Սակայն, շատ յաճախ պատմագիրների մագաղաթները, որոնք որոշ առումով անշառութեան բացակայութեան հետեւանքով որոշ շակի վերապահումների տեղինք են տալիս, այդ իսկ առումով պեղուներից յայտնաբերուած եւ մեզ հասած պատմածարտարապետական յուշարձանները աւելի արժանայիշ շատակ տեղեկատու են լինում։ Փաստերով ապացուցուած է որ հեթանոսական պաշտամունքային շինութիւնները քանդելով հանդերձ, նոր կրօնի հաւաքավայր՝ աղօթարանների կառուցման հրատապութեան հետեւանքով հեթանոսական այդ մեհեանները ձեւափոխում էին՝ նրա արեւելեան կողմում սրբատաշ տուփէ կիսաբոլորակ ծաւալ՝ խորան աբսիկ աւելացնելով։ Այդպիսին են եղել սկզբնական հեթանոսական տաճարներ հանդիսացած՝ Ծիծեռնավանքի, Տեկորի, Մըբենի ու Քասաղի տաճարները, Նրանց տեղամասերում կատարուած Հնագիտական պեղումների ուսումնասիրութիւնից պարզուել է որ «այդ տաճարների արեւելեան մասում գտնուող խորանները յետագայ աւելացումների արգամիթ են» (Բ. Թորամանեան):

Ասորիքից եւ կապագոկիամից, որտեղ քրիստոնէկութիւնը գեռեւս չէր օրինականացուած, քրիստոնէկութիւնը ներթափանցելով Հայաստան, հայ քրիստոնեալ ոչ միայն չընդունեց նրանց պաշտամունքացին, չինութիւնների վերաբերեալ հայեցակարգը, այլև դաւանաբանական պահանջուող ծիսակատարումները, որոնք մոլեռանդութեան հետ աղերս ունեին:

Մեր Եկեղեցին լինելով Առաքելական, Առաքեալների հայեացքով էլ քրիստոնէական Եկեղեցին զարդարանք կամ ճոխութիւն չէր պահանջում, նրա ուղղութիւնն էր որ Եկեղեցին իր մէջ պէտքէ կեղծոնացնի ժողովրդական առաքի-նութիւնն ու բարեպաշտութիւնը:

Անհրաժեշտութիւն չկաց հետամծություն լինելու հաստագրուածը կրկին ապացուցելու, որ դարերի ընթացքում ճարտարապետների կողմից ստեղծուած պաշտամունքային շինութիւնների յատակագծերը, միշտ էլ եղել են ծիսակատարութիւնների եւ կանոնակարգուած տեսութիւնների պահանջների ենթակայութեան ներքոյ դեռևս մինչ Յովհաննէս Օձնեցու «Կանոնագիրք Հայոց»ը եւ մամնաւորապէս նրանից յետոց, հոգեւոր առաջնորդն էր նրա հեղինակը, իսկ ճարտարապետը իր հմտութեամբ այդ ծրագրերի գեղարդուսետական ձեւաւորումն էր իրականցնում միայն, դա էր նրա գլխաւոր առաքելութիւնը:

Հայ պատամունքի շինու-

թիւնների յատակագծերը երեք
չէին առնչում ճարտարապետա-

կան կամ շինարարական ուղղութիւնների մշակուած ոճերի հետ Պաշտամունքային պահանջներից էին բխում յատագծային լուծումները ալ ոչ թէ ծաւալի ներդաշնակութեան կամ որոշակի կանոնների ենթակայութիւնից։ Սակայն, այս հանգամանքը նշելով հարկ է նշենաեւ այն որ հենց պաշտամունքային շինութիւններն են եղել արուեստի զարդացման ու գլխաւոր ծոցների արարման գլխաւոր ազդակները, քանի որ եկեղեցին ու արուեստը միշտ էլ համերաշխ են եղել։

Քրիստոնէութիւնը պետական
կրօն հռչակելով նոր վարդապե-
տութիւնը հայկական վաղմիջնա-
դարի ճարտարապետութեան ընա-
գաւառի հիմնաւորման եւ յետա-
գայ զարգացման համար առանձ-
նակի նշանակութիւն ունեցաւ, հիմ-
նադրութեցին պաշտամմունքային շի-
նութիւնների յօրինուածքների գե-
ղարուեստական եւ կառուցողական
շինելակերպի սկզբունքները: Հենց
սա էլ դարձաւ այդ ձուլածոյ ամ-
րակուռ հիմնատակը որի վրա
բարձրացաւ հայկական ճարտարա-
պետութեան ուրոցն ամրոցը որը եւ-
մեսրոպեան Այր Բենի հետ վերած-
ուեց հայ ժողովրդի դարաւոր գո-
յապայքարի «Հոգու Ամրոցների»:
Հենց սա է պայմանաւորել հայկա-
կան ճարտարապետութեան զար-
գացման դարաշրջանային դիմագ-
ծերի արտայատութիւնը, որի ար-

զամիքն է հայկական ճարտարապետական տարբերակների առկայութիւնը:

իրար են հաղորդել պաշտամունքային շինութիւնների մատունների, եկեղեցինների, վանքային համալիրների յօրինուածքային լուծումները՝ քառակուսի, ուղղանկիւն, խաչաձեւ, շրջանագին կեղրոնագմբէթ, կեղրոնական չորս սիններով, որմնամբոցներով, սրահային եւ այլ յատակածքային լուծումներով կառուցումները: Այս ամբողջի ստեղծման դարաշրջանացին տեսողութեան ընթացակարգում, իրար յաջորդող բոլոր տարբերակներում էլ պահպանուել է ազգային ինքնատիպութիւնն ու աւանդութը, երբեք չկրկնելով իր նախորդին, նրա յօրինուածքը զարգացնեով այն հասցրել է առաւելաբարձր մակարդակի, իսկ այս ամբողջը ընթացակարգում միշտ է աւագ խորանը՝ Սուրբ սեղանը արեւելակողմուն ունենալով:

Նկատի ունենալով որ այս
հարցադրությունը դաւանաբանակիան է,
ուստի հարկ է լիշտապես Տ. Տա-
ճառ Ծ. Վլրդ. Եարտարձեանի «Պա-
տարագի Սուրբ Սեղանը ինչու կլ-
զմնուի եկեղեցւոյ արեւելքան կող-
մը» յօդուածը որը «եկեղեցական
գիտելիքներ» շարքի ներքոյ հրապ-

ըակուել է «Նոր Օր» շաբաթա-
թերթի 2005 թուի Օգոստոսի 20ի
համարում:

Ճակատագրի բերումով ՀԱՅՀ
դառնալով «Գաղթական-թափառ-
րական» որտեղ կանգ է առել, նախ
կառուցել է դպրոց ու ափա եկեղե-
ցի: Հայրենիքի կարօտը սրտում նա-
նոր ստեղծած եկեղեցու կերպա-
րում մարմնաւորել է Հայրենիքում
թողակը, աւերակուածը, որը եւ
որոշ փոփոխութիւնները եւ նրանց
վերաբերուել է անվերապահօրէն:
Ասուածի ակնառու օրինակ փաստ
է Պարսկաստանում գտնուող Նոր
Զուղա գաղթավայրում իրակա-
նացուած հայ քրիստոնէական շի-
նութիւնների ճարտարապետութեան
օրինակը: Մահմետական միջա-
վայրում գտնուելով հանդերձ, այս-
տեղ պաշտամունքային շինութիւն-
ների արտաքին յօրինուածքներում
որոշակի տուրք տալով նրա յատա-
կագծային լուծումների ոչ մի զի-
ջում չի կատարուել: Սուրբ սեղա-
նը՝ խորանը գտնուում է արեւելա-
կողմում եւ իրականցուած է քա-
րաշէն, անշարժ իր շրջապատից
որոշակի բարձրութեամբ, իսկ նրա
ձախ եւ աջ մասերում աւանդատ-
ներ, մկրտարանը՝ աղօթարաւէի
սահմանուած մասում, իսկ զմբէթը
յատակագծի իսաչի կեդրոնում
եւայն:

Մեր կարծիքով ոչ մի մեկնաբանման անհրաժեշտութիւն որ երբ ասում ենք պաշտամունքալին շինութիւն, չենք հասկանում միայն ծիսական արարողութիւնների կառուցուածք։ Ամէն մի եկեղեցի, աղօթարան լինելով հանդերձ նառնի նաեւ մշակութիւ արժէք։ Եւ այս առումով էլ, նոյնպէս մեկնաբանման կարիք չկայ, որ ամէն մի կառոյց իրականացուելով, նա պէտք է իր յօրինուածքալին լուծումներով արտայատի իր ժամանակը, նա պէտք է լինի իր ժամանակի արգասիքը։ Այստեղից էլ հետեւում է որ 21րդ դարում չի կարելի, աւելի մեղմ ասած իրեն յարգող ճարտարապետը միջնադարում ստեղծուած պաշտամունքալին կառուցների յօրինուածքալին լուծումները կրկնելով (ի հարկէ այստեղ խօսքը չի վերաբերում հայ լուսաւորչական եկեղու կանոնակարգուած լուծումներին) ներկայ իրադրութեան մէջ թէկուզ եւ փայտեայ «կծախսքի» վրայ կառուցի «Միջնադարեան ոճով» նոր եկեղու։

իսկ ինչպիսին է վիճակը այսօր, ասենք միայն մեր շրջապատճեն ամէնք է առաջարկուած էլեկտրական աշխատավայրերու համար:

June 19

ԴԵՊԻ ԿԱՐՈՇԻ ՃԱՍԹԱՆԵՐ... ԴԵՊԻ ԵՐԵՒԱՆ

ՊՈՂՈՍԼԱԳԻՍԵԱՆ

«Հանրապետութեան Հրապարակ»ը, հիմնական նորոգման ենթարկելու ընթացքում, Հրաւազանի կողմի մի մասի յատակը փլուել էր եւ զարմանալի... հին շինութիւնների մնացորդներ էին յայտնաբերուել: Այս, քսանական թուականների սկիզբներին հրապարակի տեղում վաճառաշատ առեւտրի կեղծուն էր եղել՝ բազմաթիւ փոքրիկ խանութներ, ճաշարաններ: Այդ տարիներին Խորհրդային երկիրը, իր տնտեսութեան առաջընթացը խթանելու համար, նոր տնտեսական քաղաքականութիւն էր որդեգրել, որին ՆկՊ էին անուանել: Նախկին հարուստները նորից էին սեփաբան խանութներ, ճաշարաններ գործարկել, քաղաքում նորէն աշխոյժ տնտեսական գործունէութիւն էր ծաւալուել: Կոնսդանտնուպոլսից մեծահարուստ էր Եկել Երեւան եւ նոյն տեղում «ռեստորան» ճաշարան էր հիմնադրել եւ այն անուանած էր Եղել «Petit Chat» (Փթի Շա-Փոքրիկ Կատու): Պոլշեւիկները երեւի այդ տնտեսական նոր քաղաքականութիւնը կիրառել էին երկրում, մի քանի տարի յետոյ սեփականատէրերի մնացած հարստութիւնը եւս յափշտակելու, ինչպէս որ շատ կարծ ժամանակ անց այն պիտի պատահէր: Հնաբնակ երեւանցիները պատմում էին, որ ունեզրկել էին նաեւ պոլսեցի «Փթի Շան»ին շինութիւնները նրա, թիթեղեայ ամաններով ոսկի: Եւ այդ հասարակարգը ինչքան մարդկանց լլկեց, բանտերում բանաստեղծներ խոշտանգեց, ցուրտ երկիր «Գուլակ»ներում երկրի իմաստնուններին ցուրտ մահուան տարաւ եւ ասում են նրանք քառասուն եւ աւելի միինոններ էին եղել:

Եւ մեր ինքնաշարժը, վազան-
ցելով բազում այլ ինքնաշարժեր,
գնում էր դէպի վերեւ՝ Նոր Նախի-
ջեւանցի, արժանաւորապէս Հայ՝
Միքայէլ Նալբանդեանի անուան
փողոցով, լաւ է որ այն ժամանակ
դեռ «Պոլչելիկ»ներ չկային, երեսի
ինքն էլ դրանցից կը լինէր: Գրի-
շան իր բարի ժպիտը դէմքին,
ինքնաշարժը կառանեց փոքրիկ
հրապարակի եզրին:

φορετήκ ήρωαψωριακής, κέτηρη π-
νής η αριθμακή φύσης κανόνων αδός ...
Ανατρέξ ουακουρούλο, η αγέρερη ήρενη γ
υπαριτανόδηρη δωρητήκυνερην ενα
νέλ έρωα γοτερδέρητηρε, ηρονέρητηρε
αιτερένερηρη περαστή διαποτέλεστη ήρην

մշուշպարը բացած սպառուս էր
մեծ մարդասէրին, հայսամէրին: Հա-
յերը զիտեն երախտապարտ լինել
իրենց արդար իրաւունքների պայ-
քարի սատարողներին, ինչպէս ահա
Անտրէն է, ինչպէս Աստուծոյ առաս
գութով ու մարդկային անեղջ խիղ-
ճով յորդած Նորվեկացիների զա-
ւակ՝ Ֆրիտրիխն Նասսէնին, Գերման
Լեփսիուս քահանային ու մեծ մտա-
ծող Արմին Վիգներին, Ֆրանսացի
բանաստեղծ Անասող Ֆրանսին, Ռուս
Բրիւսովին, Բրիւսոններ Լորտ Պրայ-
սին ու պատմաբան Թոմաֆին որոնք
իրենց «վաւերական» կապոյտ
Գիրք»ով աշխարհին վկայում են
որ արեւելքում արիական մի ցեղին
են սպաննել, բանաստեղծութեան
տիեզերական ջահով երկիր մոլո-
րակ ժամանած հրեայի զաւակ՝

Գրանս Վէրքիլին, որը երգեց Մու-
սա Լեռցիների ազատութեան կոռի
խոյանքը, աշխարհին շեփորեց այդ-
Արմէն Եռնականների քաջամար-
տի ողին, եւ հիմա բազում ազգեր
այդ երգը բերել են իրենց երկրներ՝
այն յորդելու իրենց մանչերի սրտե-
րին։ Եւ նրանք հայոց սեւ օրերին
խոնդի կոչեցին մարդկութեանը, որ
արեւելքում ազգ էին սպաննուում՝
իր երկրում արեւելուտքի քաղա-
քակրթութեան սերմերը ցանելու
համար։ Նանսէն իր անունով՝ «Նան-
սէնեան Անձնազրեր» բաշխեց վե-
րապրողներին՝ աշխարհում ճամ-
բորգելու ու տարբեր երկրներում
կեցութիւն գտնելու համար։ Հայե-
րը ֆըրանսի դին Գալիֆորնիալիցից
փոխադրել են իր ծննդավայր երկ-
րի մայրաքաղաք՝ Վիեննա, որտեղ
արձանացած, իր յաւիտենական հան-
գիստն է գտել՝ երգի արքաններ՝
Մողարտի ու Պեթրօվենի կողքին։

Հայ, ինչու դու արդարաթիւն
վնտուեցիր, այն աղաչեցիր հիւսիս-
ցից, արեւմուտքից, չէ ինչու քու
հոգում մարեց քու պատերազմի
հեթանոս աստուած Վահագնի եղա-
գան փողից ժայթքած բոցի կրակի
ողին եւ զէնքով ու քու որդեաց
բոսոր արեամբ ազատութեան դրօշ-
ներ չփուեցիր ու դրախտիկ երկրի
դաշտերին ու երկնամերձ լեռնե-
րին: Զէնքի, կրուի, ազատութեան
պաշտամունքի փոխարէն հնազան-
դութիւն քարոզեցին քեզ, մահուան
քարաւանների ճանապարհներին յօ-
շոտեցին քեզ, քու աւետարանները,
քու նախնիների մատեանները: Սի-
ամանթօ անունով մի հայ քերթող
«Թքեց արդարութեան ճակատին»,
կրուի կոչեց, չանսացին նրան,
Վարուժանի հեթանոսական երգե-
րի պայքարի կոչերին, ու Մեծն
Փարամազին եւ փոխանակ հարիւր
հազարներով մաս գտնէին տարագ-
րութեան ճանապարհներին, թող
իրենց շէներում մղուած կրուի
բոցերում այրուէին, փառք բերէին
իրենց ցեղին սրտին եւ ամօթ չէ որ
աշխարհը հիմա «Ողորմի» է ասում
արիական ցեղի առանձ կրուի նա-
հատակուածներին:

Այս հրապարակում էր կանգ-
նած եղել մորուսաւոր մի խառնա-
ծին թաթար, ապազգացին, անսա-
մօթ հայ պոլչեւիկներն էին բերել
նրան սեւ քաղաքից: Եւ մի արշա-
լոցին, երբ Աստուծոյ կանթեղն էր
շուալ լոյսով վատում այդ հրապա-
րակը, հայ արիացի տղաներ շրջա-
պատել էին նրան, երդուելով արե-
ւալոյսին, պոկել էին նրան հայոց
հողից ու փշուել: Զէին թաղել որ
չպղծուի հողն հայրենի, լցրել էին
հեղեղատներ, որ հայոց երկինի շան-
թերը գրկած անձրեւաջրերը քշէին
նրան դուրս:

Հրապարակի աջ անկիւնի մայթի եզրին հայեր են խմբուած, հայոց լեզուն է հնչում, թէկուզ բարբառային, սակայն որ երկրի փողոցներում գրական լեզուով են հաղորդակցում: Հիմա քիչ մնացած ուստաներն էլ հայերէն են խօսում, իսկ եզիտի-Քիւրտերը հայերէն են իրենց խօսքով ու «եան»ով: Հիմա այլեւս թուրքի խօսք չկայ իրենց երկրում, որոնց վոնտել էին թէեւ ոչ խաղաղութեամբ, սակայն ոչ բոնարարքներով: Փուել էր բոնի ուժով պարտադրուած միութիւնը, այն «չարիք» կամ ոչ բոլորովին «չարիք», սակայն նաև նպաստաւոր պահ էր ստեղծուել վոնտելու թուրքին հայոց հողից: Անյագ բազմանալով, նրանք պիտի յաւակ-

Նէին տիրելու իշխանական դիրքերի ու իրենց կամքը թելաղրէին։ Հրամցրին թէ ոչ, էական չէ, հայրդարձեալ անկախացաւ, իր երկրին ինք տիրեց։ Դեռ կոմունիզմից ցաւը իրենց սրտերում հայեր, ուզում են սպաննել վեց հարիւր տարիներ յետոյ անկախ ապրելու կամքը եւ ստորագրութիւններ են հաւաքել միանալու Ռուսաստան-Բելառուս միութեանը, անարիւն խղճուկներ։ Հայեր, գուրզրացէք ձեր անկախացած երկիրը, հիմա էլ գնում էք դարձեալ ցարերի երկրին հրամցնելու ձեր անկախութիւնը, ինչպէս չորս հարիւր քանա՞ ութ թուականին հայոց նախարարները Տիզբոն գնացին եւ նրանց շահին ասացին «Թագաւոր չենք ուզում, դու կառավարիր երկիրը» եւ հայը երեւի երեք նման չարիք չէր բերել իր երկրին։ Նախարարներ, աւելի լաւ չէ ձեր հիւանդ «ոչխար»ը քան ձեզ յօշոտած «գալլ»ը։ Հայոց Բագրատունի թագաւոր Յովհաննէս Սմբատ, այդ ինչ արիւն էր հոսում քու երակներում, մտօք հիւանդ

չէիր արդեօք, որ հայոց Անին
կտակով նուիրում էիր Բիւզան-
դիոնի կայսրին, այն երկրին որ
հայոց ամենաստոր թշնամին էր
եղել: Հայաստան երկրին տիրելու
համար նրանք ջլատել էին հայոց
դիմադրական կարողականութիւնը
քանդել նրա պետութիւնը, հրաշա-
գեղ Անին եւ արշաւող թուրք
սելճուքներին ճանապարհ բացել
որոնք հասել էին մինչեւ իր տունը
եւ կործանել այն ու իր կայսրու-
թիւնը: Այդ Անիում հայերի կա-
ռուցքան հանճարի խոյանքի լոյն
էր ճառագել, այն ամբողջ հայունն
էր եւ ոչ թէ Սմբատի տոհմին: Ով
էր նրանց բերել Տիգրանների,
Արտաշէմների, Արշակների, վար-
դանների, Աշոտների երկիր: Հայ,
քու ցեղի ոգու կորովին անսայ, քու
հայրենի հողի ուժին պաշտամունք
նուիրիր, մի ապաւինիր հիւսիսին,
կարող է պատահել որ այն նորէն իր
ցուրտ աշխարհը գնայ:

Նայում եմ զարմացած, սիրուն հագնուած նախշուն աղջիկ-ներ, տղաներ կանգնած «Հմայըր-կըր» էին անուշ, անուշ ճաշակում։ Այն այստեղի նման սպիտակ կլոր հացիկներով չէ, հայ շինականի թոնիրներում եփած լաւաշ հացով է, մէջը մսեղինով, կանաչեղինով, լոլիկով լոցնած ու «Տուրում» (փաթաթած) եղած։ Կողքին, ըստ նախասիրութեան, թարմ պտուղ-ներից հիւթ էին պատրաստում։ Աջ կողմի մեղանին խորը կլոր ամանի մէջ, դէպի ինձ կարմիր ժպտում էին... երակներ, զլիսիկներին արեւի

թագեր, մէջքենին լուսնեակի ապիտակով յորդած մարզարիտներ, անոնք այս երկրի նման խոշոր ու անսարեւ չէին: Խնդրեցի անոնցմով հիւթ պատրաստել ինձ համար, մինչեւ նկատէի արդէն շաքարաւագ էին լցրել հիւթ պատրաստելու սարքի ամանի մէջ, զգաց իմ դէմքի խաղը եւ ներողութիւն խնդրեց, հայերը հրմա սովետի հայերը չեն, սպասարկման որդուտում նրանք շատ բարեկիրթ են: Խոշոր բաժակով փրփրած ելակի հիւթ ըմպեցի հայոց հողի բիւրը, հայոց արեւի լոյսն էր այստեղ, կարօտած հողիս ժպտաց: Դատարկ բաժակը ձեռքիւն էր, Գրիշան կուհեց եւ պատուիրեց մի բաժակ էլ, սակայն առանձ շաքարի: Կարծես փշուուած արեւ-ներ ու լուսիններ էին իջել բաժակի մէջ, ըմպեցի լուսնի ձիւնոս սպիտակով ու արեւի կարմիր կրակով պայթած ելակները: Հայ, դուքու լուսինից, արեւից ու հողից ինչու խոսովեցիր, արի, եթէ չպիտի

վերադառնաս, շուտ, շուտ արդի,
հոգիդ չի հրդեհում արդեօք նրա
կարօտից։
Տարեց հայերը յիշում են արդ-
եօք, որ յիսունական թուականնե-
րին այդտեղ «գիւղացու Տուն»։
Էր։ Գիւղի ուանչպարները քաղաք
էին բերում իրենց արարած հողի
բարիքը վաճառելու համար եւ
քաղաքային սովետը «Տուն», իջե-
ւանատուն էր շինելլ նրանց հան-
գիստ կեցութին շնորհեն հմար։
Այդ տան առաջին յարկում ճաշա-
րան էր, որտեղ հողի մարդկանց
հետ ճաշում էին նաեւ շրջակաց
հիմնարկների ծառայողները, ինչ-
պէս նաեւ ես։ Կերակուրներն էլ
հայկական էին ու համով եւ մար-
դիկ էլ հիմակայուա նման յղիա-
ցած չէին։ Իշխող հասարակարգը
երկաթէ վարագոյրներով փակել էր
սահմանները, որ արտաքին աշ-
խարհի առաջընթացը տեսնելով
ընդգման ցոլքեր չզարթնէին իրենց
հոգիններում։ Կարծում էին այս է որ
կայ աշխարհը, պաղ պատերազմ եւ
առանձ թնդանօթների որոտների
պիտի տապալէին այն։

Միջօրէ, աշնանացին արեւ, նրա խարոյկը կարծես մարում է, նրա վարսերը հիմա չէին այրում, քնքնչանքով շոյում էին ծառերի սաղարթները, որոնք շուտով իրենց կանաչը պիտի թօժափէին, ծածկէին հողը հայրենի որ այն չժրաէր ձմբանը: Գնում ենք «Նալբանտեան»ով, ինքնաշարժեր, կարծես ամբողջ աշխարհի ինքնաշարժերն էին եկել հայոց ոստան, շտապում էին բոլորը, ուր, երեւի իրենց անյետաձգելի գործերին, հիմա հոգսերն էին բազում: Փողոցի վերջնամասում մի քանի յարկանի երկար չէնք է... ԿԳԲ Պետական Անվտանգութեան Կոմիտէ-ն էր: Ասում էին որ այն ինչքան գետնի վերեւ է, այնքան էլ ներքեւ, տանջահարժան նկուղներ, ֆաշիստական զնտաններ, չէ որ իրենց վարչակարգն էլ դրա մի տարատեսակն էր: Ինչքան բանաստեղծներ, իմաստուններ, խոշտանգութեցին այստեղ, իբր Խամճեանի «Բանտալին», «Ազգային, Տրոցկիստական» խմաբակներին մասնակցած լինելու համար: Եւ մարդիկ կիսամեռ «խոստովանել» էին, զնդակահարուել էին, աքսորուել էին ցուրտ երկիր: Այդ ինչ չարիքի, անգիտութեան ուրուական էր շրջել այդ երկրում: Երբ ընթերցում ես նրանց յուշերը, սահմուկում ես թէ մարդ, մարդու հանդէպ այդքան դաժան կը լինի, Աստուծոյ հետ նրանց հոգիներում մեռել էր նաեւ գութ, սէր, դատարկուել էր, երեւի չունէին ինչ որ մարդկացին խորհուրդ՝ այն լցնելու համար:

Ի տես այդ կարծիր չէնքին,
զայրոյթ պոռթկաց իմ հոգում,
ակամաց յիշեցի վաթսունականի
սիկիզբի այն առաւօտը, երբ խա-
ղաղ աշխատում էի գրասենեակում,
հրամայել էին ինձ հետեւիլ իրենց:
Ահա զէպի փողոց նայող այդ դրան
ներսի շէմին զննեցին ինձ ու տա-
րան յարկերով, երկար ու լուս
միջանցներով եւ վերջապէս մի
սենեակի, հրամայելով նստել նրա
կեղրոնում ամրացուած աթոռա-
կին: Ներս ու դուրս էին անում
խոժոռ մարդիկ, կարկամած եր-
կար ժամեր նստեցի, լրագիր
խնդրեցի ընթերցել, զաղտնագողի
նրանց անցուդարձին հետեւելու
համար: Երկար ժամեր անժպիտ,
անլոյս նայուած քներով անխօս նա-
յում էին զէպի ինձ, երեւի հոգեբա-
նական ճնշման երթարկելու հա-
մար: Վերջապէս առաջնորդեցին

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Շարունակուածէջ 7-էն

խարհամարտի տարիներին տեղի ունեցած այս թեղասպանութեան խնդրին:

Դարձ. Կաթողիկոսը Ստամպուլի կուսակալի հետ հանդիպման ժամանակ ասել է, թէ «Թուրքիայի հասարակական կենքում նկատում է որոշ առաջնորդաց: Եթէ կատարուեն անհրաժեշտ քայլեր, ապա ամէն ինչ աւելի լաւ է լինելու»: Այդ խօսքերը թարգմանել է Մութաքեանը: Ինչե՞ր են պակաս թուրքիայի հասարակական կենքում, ի՞նչ նկատի ունեք:

Պատասխան.- Նահանգապետի հետ խօսակցութեան ընթացքում, մենք ասել ենք, որ ուրախ ենք, որ ազգային փոքրամասնութիւնների կենանքում, կրօնական փոքրամասնութիւնների կենանքում, թէ՝ չայ Առաքելական Եկեղեցուն, թէ՝ Տիեզերական Պատրիարքութեանը վերաբերող հարցեր դրական լուծումներ առանում են: Տեսնում ենք՝ տասնամեակներ շարունակ, որ հասրաւոր չէր Պատրիարքարանը նորոգել, այսօր Պատրիարքարանը նորոգուած է, եկեղեցիները բարենորոգուած են: Սակայն մենք անդրադառնել ենք, որ առկա են մի շարք այլ ինդիրներ, որոնց լուծումը կը նպաստէր համայնքային կենանքի առաւել գորացմանը: Այդ ինդիրներից են զոր օրինակ կալուածական, ուստամական գործնվազների կազմակերպիչն հարցերը եւայլին:

Դարձ.- Կաթողիկոսը նշեց, որ երկու պետութիւնները պետք է քննարկեն թեղասպանության Դարձը, սակայն վերջին ժամանակներում մուրքիայում տեղի ունեցան քննարկումներ, որոնց մասնակցեցին նաև երկու թուրքահայ, այդ թուրք Դրանտ Դինը: Ֆրանսիայում քննարկուող ցեղասպանութեան փաստուածական պատժի ենթարկելու օրինակ կալուածական, դրեւական պատժի դեմքերի կազմակերպիչն արդիական հարցերը եւայլին:

Պատասխան.- Վենք պրայէս Եկեղեցի, վրովմունք ենք ապրում եւ մեր ձայնը բարձրացնում ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ինչպէս գիտեք, այնտեղ առկա է ԱՄՆ-ի միջամտութիւնը: Դուք ի՞նչ էք մտածում եւ անում այդ կապակցութեամբ:

Պատասխան.- Վենք պրայէս Եկեղեցի, վրովմունք ենք ապրում եւ մեր ձայնը բարձրացնում ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դուք այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

Պատասխան.- Ես ուրախ եմ ժողովրդական ապահովութեան ամէն առիթով, երբ ձեռք է բարձրացնում Աստծոյ արարչագործութեան գերազոյ արժէքի՝ մարդկային կենանքի նկատմամբ:

Պատասխան.- Դարձ այցելեցիք Դյեբելի կղզու Դարեկանը: Ի՞նչ էք մտածում, որ այժմ այդ Դարեկանը չի գործում:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ■ ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION

Բեղմանաւոր Անցեալ, Լուսաշող Ապագայ:
Proud Past, Exciting Future.

AGBU PASADENA HIGH SCHOOL

Affiliated with AGBU Manoogian-Demirdjian School

REGISTRATIONS FOR 2006-2007 IN PROGRESS

- High School Prep grade (8th grade equivalent)
- Ninth grade
- Tenth grade
- Eleventh grade

First graduating senior class in June, 2008

AGBU High School in Pasadena will provide...

- A challenging college preparatory program in a safe, caring and supportive environment
- Honors and Advanced Placement classes for accelerated students
- Qualified and experienced faculty dedicated to student learning
- Instruction in Armenian language, history and culture
- Small class sizes and low teacher to student ratio
- Professional guidance and counseling
- Affordable tuition fees

Call (818) 883-5379, (626) 794-0363, or (818) 883-2428 for immediate assistance

2495 E. Mountain Avenue, Pasadena, CA 91107
(Corner of Altadena and Mountain)

www.agbuphs.org

AGBU CENTENNIAL SPONSOR

6131 E. Telegraph Rd. • Commerce, CA 90040 • 323.721.2100 • 714.879.2100 • commercecasino.com

